

PRÍLOHA

VZOR PRE PROGRAMY INTERREG

CCI	[15 znakov]
Názov	Interreg A NEXT Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina
Verzia	
Prvý rok	2021
Posledný rok	2027
Oprávnenie od	1. januára 2021
Oprávnenie do	31. decembra 2029
Číslo rozhodnutia Komisie	
Dátum rozhodnutia Komisie	
Číslo rozhodnutia pozmeňujúceho program	[20]
Dátum nadobudnutia účinnosti rozhodnutia pozmeňujúceho program	
Regióny NUTS, na ktoré sa program vzťahuje	Sabolčsko-satmársko-berežská župa – HU323 Boršodsko-abovsko-zemplínska župa – HU311 Košický samosprávny kraj – SK042 Prešovský samosprávny kraj – SK041 Marmarošská župa – RO114 Satumarská župa – RO115 Župa Suceava – RO215 Zakarpatská oblasť – UA029 Ivanofrankivská oblasť – UA022 Černovická oblasť – UA021
zložka	A

1. Stratégia spoločného programu: hlavné rozvojové výzvy a politické reakcie

1.1. Programová oblasť (nevyžaduje sa pre programy Interreg C)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. a), článok 17 ods. 9 písm. a)

Oblasť programu Interreg NEXT Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina pozostáva z rôznych regiónov Maďarska, Slovenska, Rumunska ako členských štátov EÚ a Ukrajiny ako partnerskej krajiny. Celková oblasť spolupráce pokrýva územie s rozlohou 83 057 km² (veľkosť Rakúska) s populáciou 8 078 324 (veľkosť medzi Rakúskom a Bulharskom). Oblasť spolupráce je teda taká veľká ako členský štát EÚ, stredne veľká európska krajina. Administratívne je však jeho územie rozdelené medzi štyri krajiny s rôznymi úlohami a zodpovednosťami príslušných regiónov NUTS III.

Na základe metodiky EUROSTAT¹ možno programovú oblasť považovať za veľkú súvislú vidiecku oblasť s iba malým počtom mestských jadier a mestských regiónov. Okrem Košického kraja a Boršodsko-abovsko-zemplínskej župy, ktoré sú v prechodnej kategórii, sú všetky regióny NUTS III v prevažne vidieckej kategórii. Iba na základe hustoty obyvateľstva a úrovni urbanizácie sú ukrajinské regióny tiež prevažne vidiecke a/alebo prechodné, s veľmi silnou dualitou v každom z troch regiónov, v ktorých sú roviny a údolia (napr. okolo Černovic, Užhorodu, Ivanofrankivska) osídlenejšie a mestskejšie ako vyššie časti karpatských pohorí.

¹ EUROSTAT: Mestsko-vidiecka typológia:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/rural-development/methodology>

Rozloha a veľkosť populácie relevantných krajov

Kraj	Krajina	Rozloha (km²)	Populácia
Boršodsko-abovsko-zemplínska župa	Maďarsko	7 246,19	676 093
Černovická oblasť	Ukrajina	8 095,47	901 309
Ivanofrankivská oblasť	Ukrajina	13 959,28	1 370 526
Košický kraj	Slovensko	6 756,93	800 414
Marmarošská župa	Rumunsko	6 286,95	522 302
Prešovský kraj	Slovensko	8 981,33	825 022
Satumarská župa	Rumunsko	4 408,71	387 918
Župa Suceava	Rumunsko	8 632,94	761 808
Sabolčsko-satmársko-berežská župa	Maďarsko	5 933,65	578 963
Zakarpatská oblasť	Ukrajina	12 755,67	1 253 969
		83 663,00	8 078 324,00

1.2. Stratégia spoločného programu: Zhrnutie hlavných spoločných výziev, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne a územné rozdiely a nerovnosti, spoločné investičné potreby a komplementárnosť a synergické účinky s ďalšími programami financovania a nástrojmi financovania, poznatky získané z predošlých skúseností a makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť úplne alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viaceré stratégie.

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. b), článok 17 ods. 9 písm. b)

1.2.1. Zhrnutie hlavných spoločných výziev

Environmentálne podmienky a výzvy

Pokiaľ ide o prírodné podmienky, programová oblasť pokrýva tri biogeografické oblasti s podobnými vlastnosťami, ktoré sa rozprestierajú cez všetky štyri príslušné krajiny: Kontinentálnu, alpskú a panónsku. Odhliadnuc od podobnosti v oblasti podnebia, geologických, pedologických vlastností, flóry a fauny, cezhraničný charakter regiónov prináša aj spoločné výzvy. Mnoho environmentálnych potenciálov a výziev v programovej oblasti je možné odvodiť z cezhraničnej rozmanitosti krajiny.

Regióny obsahujú prirodzené biotopy nadnárodného a v niektorých prípadoch európskeho významu. Karpaty sú jedným z najvýznamnejších koridorov migrácie a šírenia živočíšnych druhov. Nachádza sa tu viac ako 300 druhov vtákov, mnohé z nich sú kvôli obmedzenému rozsahu územia na ktorom sa pohybujú zaradené do smernice o biotopoch. Karpaty sú známe tým, že poskytujú útočisko najvýznamnejším európskym populáciám veľkých šeliem (medvede, vlky, rysy). Väčšinu územia pokrývajú rozsiahle horské lesy. Prírodná vegetácia najmä panónskeho regiónu je ohrozená cudzími inváznymi druhmi.

Dominantnou krajinnou pokrývkou programovej oblasti sú rôzne lesné oblasti (spolu 57%), najmä na území karpatského pohoria tiahnuceho sa cez štátne hranice. Lesy sú nevyhnutné pre prispôsobenie sa zmene klímy, odolnosť a prevenciu katastrof v celej programovej oblasti. Lesy v celej oblasti sú však vystavené tlaku z environmentálneho aj ľudského hľadiska. Zmena klímy má za následok degradáciu lesov, zvýšený počet lesných požiarov a šírenie invázných druhov. Viaceré výzvy vyplývajú najmä z intenzifikácie lesného hospodárstva a nezákonnej ťažby dreva. Vplyvy odlesňovania sú pre programovú oblasť stále relevantnejšie: Medzi najzávažnejšie problémy patria zvýšená citlivosť na extrémne

počasie; úbytok zrážok a opel'ovačov plodín; respiračné ochorenia v dôsledku lesných požiarov; neudržateľné hospodárenie s vodnými zdrojmi; emisie CO₂; strata biodiverzity.

Vzhľadom na ornú pôdu majú panónsky aj kontinentálny región problémy súvisiace s intenzívnym poľnohospodárstvom v priemyselnom meradle, ktoré do značnej miery ignoruje riešenia šetrné k voľne žijúcim zvieratám, pôvodnú vegetáciu, technológie efektívne využívajúce zdroje a znižovanie využívania chemických znečisťujúcich látok.

Chránené územia pokrývajúce biotopy od karpatských ihličnatých lesov až po panónske stepné trávnaté porasty, často s vzájomným územným prekryvaním, hrajú významnú úlohu pri zachovaní biodiverzity a ďalších prírodných hodnôt programovej oblasti. Niektoré špeciálne typy biotopov naprieč programovou oblasťou slúžia kľúčovým ekologickým cieľom. Mokrade a ramsarské lokality patria k najcennejším oblastiam z hľadiska ekologických sietí a biodiverzity. Niektoré plnia ďalšie funkcie, ako napríklad ochrana pred povodňami a prepojenie biotopov. Medzi hlavné environmentálne a ľudské hrozby patrí nekontrolovaný cestovný ruch a rybolov; zintenzívnenie lesného hospodárstva a eutrofizácia; šírenie invázných druhov rastlín; znečistenie odpadovou vodou a domácim odpadom; znečistenie ťažkými kovmi. Ďalším typom biotopu, ktorého niektoré zložky sú súčasťou svetového prírodného dedičstva, je karpatský bukový les, ktorý sa rozprestiera od Slovenska po Rumunsko cez Ukrajinu. Jeho prostredie najviac ohrozuje intenzívna ťažba dreva.

Niektoré lokality ležia pozdĺž hranice alebo sa jej dotýkajú a vytvárajú cezhraničné prepojenia ekologických sietí. Medzi príklady patria jaskyne Aggtelekského krasu a Slovenského krasu, Natura 2000 (SPA) „Horná Tisa“ pozdĺž maďarsko-ukrajinských hraníc a „Vynohradivská Tisa“ patriaca do siete Emerald; pozdĺž slovensko-ukrajinskej hranice, Natura 2000 (SCI) „Stinská“ a „Uzhanský národný prírodný park“, tiež súčasť siete Emerald; Príkladmi rumunsko-ukrajinskej hranice sú Natura 2000 (SCI) „Marmarošské vrchy“ a „Marmaroski ta Chyvchyno-Hryniavski Hory“ siete Emerald. Úroveň opatrení na ochranu životného prostredia a prírody, úlohy a zodpovednosti príslušných organizácií a iných zainteresovaných strán sa však v závislosti od krajiny líšia, preto je spoločné účinné študovanie, monitorovanie, prevencia a riadenie výrazne ťažšie.

Jednou z najdôležitejších spoločných otázok v programovej oblasti spolu s biodiverzitou je vodné hospodárstvo. Takmer 85% z celkovej rozlohy patrí k povodiu Dunaja. Do Dunaja sa vlievajú veľké prítokové rieky, t. j. Váh, Tisa, Siret a Prut. Z prítokov Dunaja je Tisa najvýznamnejšia aj v programovej oblasti (60,23% z celkovej rozlohy). V analyzovanej cezhraničnej oblasti je vyše 20 väčších riek, ktoré sú prítokmi Tisy. Vodné hospodárstvo a s ním súvisiaca biodiverzita, ako aj riziká katastrof majú preto na programovej úrovni mimoriadny význam, pri zohľadnení spoločných spádových oblastí Tisy.

Chemický stav riek v súvisiacich povodiach sa líši v závislosti od úseku rieky. V prípade Tisy a mnohých jej cezhraničných prítokov (najmä Someș) by bola potrebná nadnárodná intervencia. Pokiaľ ide o ekologickú situáciu dotknutých sladkých vôd, vodné útvary majú prevažne mierny ekologický stav. Tisa a mnohé z jej cezhraničných prítokov majú zlý chemický stav. Cezhraničná koordinácia v oblasti vodného hospodárstva v rámci systému manažmentu povodia je potrebná vo vzťahu k mnohým vodným útvarom vrátane podzemných vôd.

Zmena klímy má enormne vysoký vplyv nielen na environmentálne podmienky programovej oblasti, ale aj na frekvenciu a intenzitu prírodných katastrof vrátane povodní a lesných požiarov, okrem iného. Adaptácia na zmenu klímy, ako aj prevencia a pripravenosť na katastrofy musia čeliť narastajúcim extrémom v súvislosti s teplotou (napr. zvyšujúci sa počet horúcich dní). Očakáva sa, že extrémne zrážky budú v budúcnosti častejším javom. Silné dažde môžu za určitých podmienok spôsobiť privalové povodne. Kľúčové vplyvy zmeny klímy je možné pre programovú oblasť zhrnúť takto: nárast teploty vyšší ako európsky priemer; posun rastlinných a živočíšnych druhov smerom nahor (napr. zníženie využívania území buka a borovice); vysoké riziko vyhynutia druhov; zvyšujúce sa riziko lesných škodcov; vyššie riziko pádov skál a zosuvov pôdy a nárast extrémnych teplôt; pokles letných zrážok; zvyšujúce sa riziko riečnych povodní; zvyšujúce sa riziko lesných požiarov; zníženie ekonomickej hodnoty lesov.

Za negatívny cezhraničný vplyv je v mnohých prípadoch zodpovedné nakladanie s odpadom, čistenie odpadových vôd a znečistenie ovzdušia. Recyklácia odpadu je významná iba v Maďarsku a na Slovensku, pričom najmä na Ukrajine má vysoký podiel na nakladaní s komunálnym odpadom zneškodňovanie vo forme skládok. Odpadové hospodárstvo a čistenie odpadových vôd čelia značným problémom najmä v ukrajinských regiónoch. Odpadové znečistenie cezhraničného charakteru sa stalo bežným v dôsledku vypúšťania tuhých odpadov a neupravených odpadových vôd do riek. Je to kvôli plným skládkam, ktoré nespĺňajú európske požiadavky, nelegálnemu vypúšťaniu odpadu do nivy Tisy, nevyriešenej preprave odpadu a poskytovaní verejných služieb súvisiacich s odpadom spolu so zastaraným a nedostatočne rozvinutým čistením odpadových vôd a odvodňovaním. Znečistenie odpadom v riekach regiónu Horná Tisa predstavuje od roku 2000 veľkú environmentálnu záťaž pre všetky krajiny cez ktoré rieka preteká.

Environmentálna udržateľnosť má pre programové oblasti osobitný regionálny význam. Všetky štyri krajiny majú väčšiu stopu ako je ich biologická kapacita. Podiel fosílnych palív je dominantný v spotrebe energie vo všetkých týchto krajinách. Úroveň emisií skleníkových plynov sa za posledných takmer desať rokov s výnimkou Ukrajiny významne neznížila. Je potrebné zdôrazniť, že prenos znalostí by mohol hrať dôležitú úlohu pri zlepšovaní účinnosti zdrojov v pohraničnom regióne. V regionálnych ekonomikách by sa mali ďalej podporovať účinné technológie a využívanie alternatívnych zdrojov energie.

Na základe profilov rizík katastrof vypracovaných v spolupráci s pracovným tímom Medziagentúrneho stáleho výboru pre pripravenosť a odolnosť a Európskou komisiou má Ukrajina najvyššie riziko spomedzi 40 európskych krajín. Pokiaľ ide o prírodné riziká a expozíciu, tieto štyri krajiny vykazujú podobnosti a pomerne vysoké hodnoty. Vzhľadom na prírodné riziká sú povodne hlavnou hrozbou pre všetky štyri krajiny. Nebezpečenstvo pre ľudí a expozícia v prípade Rumunska je tretou najvyššou hodnotou v Európe, zatiaľ čo Ukrajina má najvyššiu mieru na tomto kontinente. V ukrajinských a rumunských oblastiach je kapacita zvládania veľmi nízka.

Podľa 125 katastrofických udalostí zaregistrovaných za posledných 20 rokov bola veľká väčšina registrovaných prípadov (takmer 95%) prírodného pôvodu. Medzi nimi sa hydrologické udalosti a extrémne teploty (38% z nich; vlna chladu/tepla, sucho) vyskytovali v takmer rovnakých pomeroch. Programová oblasť je silne vystavená veľkým povodňami (40% prírodných udalostí). Hlavnými dôvodmi veľmi vysokých povodní v regióne sú silné príválové dažde (takmer 80%) a topenie snehu (o niečo viac ako 20%), ľudské faktory by sa však nemali podceňovať (napr. slabá regulácia prietoku, nedostatok záchytných nádrží, odlesňovanie, nadmerná orba pôdy). Počet povodní a ich závažnosť sú zdrojom veľkých cezhraničných výziev vo veľkej časti programovej oblasti. Okrem bežných jarných povodní je potrebné pripraviť sa aj na náhle a výrazné povodne v najneočakávanejších obdobiach, a to aj v dôsledku účinkov zmeny klímy. Okrem priamych škôd spôsobených vodou sú povodne zodpovedné za cezhraničné znečistenie, pretože prenášajú a šíria rôzne znečisťujúce látky vrátane tuhého a kvapalného odpadu.

Programová oblasť vykazuje konzistentne sa zhoršujúcu charakteristiku v zmysle nebezpečenstva požiaru, ktorá je silne spojená so zmenou klímy a rastúcim obdobím sucha, teplotou vzduchu, znižujúcou sa vlhkosťou a zrážkami. Sú to ale ľudské činnosti, ktoré sú zodpovedné za vysoký podiel lesných požiarov, ktoré sa v dôsledku rozsiahlych lesných území programovej oblasti môžu šíriť cez hranice. Ako už bolo zdôraznené, zmena klímy môže ovplyvniť lesné hospodárstvo v programovej oblasti niekoľkými spôsobmi. Frekvencia škôd spôsobených búrkami sa môže zvýšiť. Poveternostné podmienky ovplyvnia zloženie a stav biotopov a môžu sa objaviť noví biotickí škodcovia, ktorí nie sú pre túto oblasť typickí.

Existuje množstvo katastrof spôsobených ľuďmi, ktoré postihujú niekoľko oblastí pohraničného regiónu, od komunálneho znečistenia cez nezákonnú ťažbu až po určité ťažobné, hutnícke a iné priemyselné činnosti. V prípade katastrof spôsobených ľudskou činnosťou je dôležitým prvkom, na ktorý je potrebné spoločne reagovať, predovšetkým znečistenie postihujúce cezhraničné vodné toky. Na viacerých miestach v regióne je potrebné rehabilitovať priemyselné a ťažobné oblasti. Na druhej strane, ich vplyvy na životné prostredie v niektorých prípadoch presahujú hranice (napr. znečistenie ťažkými kovmi z ťažobného odpadu, extrémna koncentrácia solí).

Funkčné oblasti v zmysle environmentálnej súdržnosti

Pokiaľ ide o zmenu klímy, biodiverzitu a predovšetkým prírodné riziká, kľúčové prvky v prípade každej oblasti v zásade súvisia so spádovou oblasťou rieky Tisa a karpatskými lesmi. Tieto hydrologické a biogeografické vlastnosti vytvárajú spoločnú funkciu v analyzovanej oblasti, ktorá ovplyvňuje celú programovú oblasť, a sú úzko prepojené so všetkými súvisiacimi podtémami. Určité funkčné oblasti je však možné identifikovať vo vzťahu ku každej podtému priority, preto sú tieto oblasti vysvetlené nižšie:

Biogeografické regióny: z nich majú panónske a alpské regióny najvýznamnejšie účinky kvôli svojmu výrazne cezhraničnému charakteru. Pokiaľ ide o prírodné oblasti, panónsky región pozostáva z južnej časti Košického kraja, dvoch maďarských žúp, západných území Zakarpatskej oblasti a Satumarskej župy, zatiaľ čo alpský región sa rozprestiera cez zjednocujúce pohoria Karpát pokrývajúce celý Prešovský kraj, severnú časť Košického, východné časti Zakarpatskej oblasti a Maramarošskej župy, ďalej západné časti Černovickej oblasti, Ivanofrankivskej oblasti a župy Suceava. V rámci týchto oblastí vykazuje niekoľko prírodných zdrojov podobné charakteristiky, vďaka ktorým existuje potenciál pre cezhraničnú spoluprácu.

Prírodné chránené územia, ekologické siete a identické biotopy: oblasti, siete a biotopy, ktorá sa stretávajú pozdĺž hraníc majú ekologické funkcie, ktoré sú tiež vhodné. V tomto ohľade možno považovať situáciu „Starovekých a pravekých bukových lesov Karpát a iných regiónov Európy“ za zvláštnu, ktorá, aj keď nie je fyzicky súvislá, má funkčnú priestorovú sieť.

Povodia riek, konkrétne povodie Tisy: spádové oblasti riek nie sú zarovnané so štátnymi hranicami, ale najmä s kontinentálnym rozvodím Karpát, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu. Funkčnú integráciu oblastí povodí západne od Karpát je možné považovať za oveľa silnejšiu, pretože všetky čiastkové povodia (Zagyva, Sajó/Slaná, Bodrog, Someş, Körösök/Criş) sú neoddeliteľnou súčasťou povodia Tisy zasahujúceho do všetkých príslušných krajín. Povodie Tisy má v rámci programovej oblasti mimoriadny význam, je významnejšie než povodia riek východne od Karpát.

Karpaty: vzhľadom na komplexný vplyv zmeny klímy na Karpaty (napr. extrémne zrážky) možno takmer celú programovú oblasť považovať za funkčnú oblasť z hľadiska adaptácie a zmierňovania. Zalesnené oblasti (západná časť slovensko-maďarskej hranice; severná časť slovensko-ukrajinskej hranice; takmer celé ukrajinsko-rumunské pohraničné územie) tiahnuce sa cez hranice možno považovať za funkčné oblasti aj z environmentálneho hľadiska.

Cezhraničné oblasti poškodenia životného prostredia (znečistenie, riziká spôsobené ľudskou činnosťou): v súvislosti s touto podtémou predstavuje odpad, ktorý vzniká, je uložený a prepravovaný v povodí rieky Tisy, významné riziko cezhraničného významu. Rozhodujúcimi funkčnými oblasťami sú teda aj nivy, riečne oblasti postihnuté odpadovým znečistením ukrajinských a rumunských vodných tokov. Výzvy v odpadovom hospodárstve v prípade oblastí na hornom aj dolnom toku spájajú rozsiahle oblasti pozdĺž riek pretekajúcich cez hranice. Oblasti vodných tokov s rovnakým cezhraničným správnym územím povodia v pohraničnom regióne možno považovať za funkčné oblasti, pretože vodné toky môžu pôsobiť ako sprostredkovateľský činiteľ, ktorý nielen prenáša prírodné nebezpečenstvá (povodne, lámanie ľadov), ale zohráva aj úlohu pri šírení znečistenia spôsobeného ľuďmi.

Oblasti postihnuté prírodnými katastrofami: z hľadiska katastrof pohraničný región trpí prírodnými katastrofami v zásade rovnakého pôvodu a v podobnom rozsahu. Mokrú klimatické katastrofy majú komplexný mechanizmus účinku takmer v celej programovej oblasti (silné zrážky v Karpatoch sa objavujú ako povodne v nížinných oblastiach programovej oblasti). V prípade katastrof suchého klimatického pôvodu, podľa podmienok programovej oblasti sa v zásade rozdeľujú na dve hlavné funkčné oblasti: 1. lesnaté Karpaty s lesnými požiarimi; 2. nížinné oblasti so suchom.

Potreby spoločnej intervencie súvisiace s územnou súdržnosťou

- PO2 SOi a SOii: Regionálna spolupráca za účelom zvýšenia efektivity zdrojov (vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie);
- **PO2 SOiv:**
 - o Spoločná príprava na riziká súvisiace s klímou a na zmeny súvisiace so suchom;
 - o Spoločná príprava na klimatické riziká a zmeny súvisiace s extrémnymi zrážkami;
 - o Spoločné zdieľanie znalostí, prevencia, príprava a riadenie potenciálnych katastrofických situácií (záplavy, extrémne teploty, požiare, zosuvy pôdy, a najmä katastrofy spôsobené ľuďmi);
 - o Vývoj a realizácia spoločných plánov revitalizácie;
- PO2 SOv: Monitorovanie cezhraničných útvarov podzemných vôd; Podpora čistenia odpadových vôd;
- **PO2 SOvii:**
 - o Spolupráca na zachovaní biodiverzity a chránených oblastí (súvisiaca najmä s ekologickými sieťami, karpatskými lesmi, mokraďami a panónskymi trávnatými porastmi);
 - o Environmentálne opatrenia zamerané na riešenie zintenzívnenia lesného hospodárstva;
 - o Environmentálne opatrenia zamerané na riešenie šírenia invazívnych druhov a degradácie prirodzených biotopov;
 - o Environmentálne opatrenia týkajúce sa všetkých druhov a zdrojov znečistenia vôd (s osobitným zreteľom na povodie rieky Tisy);
 - o Práca na cezhraničných mechanizmoch varovania pred vrcholmi znečistenia (vrátane opatrení na zlepšenie monitorovania a modelovania);
 - o Zavedenie opatrení kvality ovzdušia;
- **ISO1:**
 - o Potreba budovania kapacít a výmeny znalostí s cieľom vytvoriť nové formy územnej a medziinštitucionálnej spolupráce spolu s podporou tých existujúcich (najmä euroregióny a EZÚS);
 - o Podpora vyhľadávania partnerstiev a budovania partnerstiev;
 - o Potreba posilnenej inštitucionálnej spolupráce najmä v súvislosti s prispôbovaním sa zmene klímy a riadením katastrof.

Ekonomická výkonnosť a výzvy

V analyzovanej oblasti existujú veľké nerovnosti z hľadiska ekonomickej výkonnosti. Regionálne rozdiely majú výrazný predel medzi východom a západom v prospech najzápadnejších a prosperujúcich regiónov. (Košický kraj: 12 900 EUR/osoba, Prešovský kraj: 9300, Boršodsko-abovsko-zemplínska župa: 9600). Najmenej rozvinuté, ktoré historicky zaostávajú, sa všetky nachádzajú na Ukrajine (Černovická oblasť: 1036, Zakarpatská oblasť: 1125, Ivanofrankivská oblasť: 1523) a v Rumunsku (župa Suceava: 5500, Maramarošská župa: 6800) v okrajovej situácii. V širšom kontexte oblasť spolupráce pozostáva z území, ktoré sú súčasťou skupiny regiónov s najnižším HDP na obyvateľa v ich príslušných krajinách.

Vzhľadom na zaostávajúci charakter často periférnej analyzovanej oblasti by sa podporilo všeobecné dobiehanie regiónov k ekonomicky hlavným oblastiam EÚ. Zvlášť pre Ukrajinu, ale aj pre členské štáty

má podpora integrácie do EÚ zásadný význam. Na plné využitie potenciálu rastu národných ekonomík je veľmi dôležité podporovať hospodársku súdržnosť v tejto oblasti. Prekážky súvisiace s cezhraničnými ekonomickými vzťahmi sú stále spomaľujúcimi faktormi v oblasti činností, akými sú zahraničné investície, obchodné vzťahy, hodnotové reťazce a dodávateľské siete, rozvoj podnikania atď. Slabá ekonomická výkonnosť väčšiny pohraničných regiónov je vo veľkej miere založená na obmedzenej účinnosti vo vzťahu k ekosystému inovácií. Všetky štyri krajiny dosahujú horšie výsledky ako priemer EÚ, pokiaľ ide o hlavné ukazovatele súvisiace s inteligentnejšou Európou. Na základe patentových prihlášok na milión obyvateľov patrí Slovensko a Maďarsko do stredne výkonnej skupiny európskych krajín s 5 až 20 patentmi na milión ľudí. Hlavne Rumunsko a Ukrajina zaostávajú z hľadiska produkcie znalostí s menej ako 5 patentmi na milión osôb. Pohraničný región je oblasťou, ktorá technológie nasleduje v porovnaní s hospodárskymi a technologickými lídrami EÚ (napr. Nemecko, Rakúsko alebo Švédsko s viac ako 200 patentmi na milión obyvateľov). Podobné výsledky platia aj pre hrubé domáce výdavky na výskum a vývoj. Vnútorne výdavky na výskum a vývoj v prípade Ukrajiny a Rumunska napriek ich výrazne väčšej veľkosti nepresahujú ani len 50 miliónov EUR, ale dokonca aj Slovensko a Maďarsko zostávajú v druhej najmenej výkonnej skupine štátov s 50-200 miliónmi EUR vynaloženými na výskum a vývoj. Je preto skutočnou výzvou, že stále nie je dostatok opatrení na využitie komparatívnych výhod a ekonomických špecifik. To si vyžaduje užšiu spoluprácu v oblasti inteligentnej špecializácie s osobitným zameraním na malé a stredné podniky. V politikách inteligentnej špecializácie existujú veľké rozdiely, pokiaľ ide o oblasť špecializácie, sektory a územné pokrytie. Ukrajina práve začala venovať väčšiu pozornosť tejto téme, ktorá je zásadná aj pre hospodársky rozvoj pohraničných regiónov. Nízka pridaná hodnota ekonomických činností z dôvodu štrukturálnych problémov je v programovej oblasti rozšíreným problémom. Preto je podpora výmeny najlepších postupov v súvislosti s politikami inteligentnej špecializácie dôležitou oblasťou činnosti. Takáto spolupráca, spojená so silným zameraním na učenie sa z politik a na ich rozvoj, je potrebná pre mnohé regióny a zainteresované strany v týchto štyroch krajinách.

V analyzovanej oblasti boli navrhnuté a vytvorené rôzne zóny na podporu rozvoja podnikania. Takéto zóny sa líšia z hľadiska vlastníctva, riadenia, ekonomicko-legislatívneho pozadia, terminológie. Obrovské rozdiely pretrvávajú v súvislosti s ich veľkosťou, počtom sídliačich spoločností a počtom zamestnancov. Nerovnomerné priestorové rozloženie priemyselných parkov je veľmi zřejmé a vykazuje výrazný rozdiel medzi východom a západom v prospech Maďarska, Slovenska a Satumarskej župy. Ekonomická spolupráca založená na cezhraničných osiach a zónach súvisiacej infraštruktúry a služieb predstavuje nevyužitý potenciál. Je potrebný spoločný rozvoj podnikania, podpora investícií, budovanie kontaktov, výmena znalostí, aby bolo možné ťažiť z východiskového umiestnenia regiónu a zásadne odlišných charakteristík týchto štyroch krajín.

V analyzovanej oblasti existujú značné nerovnosti, pokiaľ ide o hustotu podnikania (podniky na obyvateľa). Západná časť oblasti má niekedy dokonca 6-7 krát vyššiu hustotu ako najvýchodnejšie, väčšinou ukrajinské oblasti.

Okrem všeobecného hospodárskeho rozvoja je potrebné uviesť aj významné faktory dopravnej infraštruktúry, ktoré oslabujú hospodársku súdržnosť. Pokiaľ ide o sieť cestnej dopravy, jednou z hlavných črt tejto oblasti sú slabo rozvinuté a neharmonizované vnútroštátne systémy, pokiaľ ide o výstavbu, plánovanie a údržbu. Obmedzený počet akýchkoľvek ciest na vysokej úrovni vytvára priame prepojenia cez štátne hranice. Vzhľadom na slabo rozvinuté nadnárodné vysokorýchlostné trasy stále existujú rozsiahle oblasti so slabou prepojenosťou a slabou dostupnosťou. Oneskorenie týchto investícií do infraštruktúry zachováva nepriaznivú situáciu zaostávajúcich regiónov. Oneskorenie veľkých infraštruktúrnych investícií podporujúcich prepojenie zachováva nepriaznivú dostupnosť najmä zaostávajúcich regiónov. V Karpatoch je obrovský nedostatok diaľnic.

Napriek tomu, že v analyzovanej oblasti sú multimodálne dopravné uzly, medzi regionálnymi sídlami a najväčšími mestami pretrvávajú nedostatok dobre fungujúcich cezhraničných sietí. Najmä Černovice a Suceava majú najnepriaznivejšiu polohu z hľadiska času cestovania do ostatných regionálnych centier.

Pokiaľ ide o železničnú dopravu, sieť trpí mnohými nepriaznivými parametrami. Mnoho liniek a úsekov bolo pozastavených a vyradených z prevádzky buď pre osobnú alebo nákladnú dopravu, alebo pre obe. Úzke miesta a neharmonizovaná infraštruktúra pretrvávajú, vrátane technických rozdielov v parametroch rozchodu, elektrifikácii a počte tratí. Zmeny rozchodu a výhybky sú hlavným brzdiacim faktorom rýchlej železničnej dopravy. Mal by sa spomenúť aj logistický potenciál hraničného regiónu troch štátov v okolí prekladiskovej zóny Záhony, Čierna nad Tisou a Chop; zdieľaná cezhraničná logistická zóna má európsky potenciál ako nákladná železničná brána, tento potenciál však nebol naplno využitý.

Úzke miesta sa sústreďujú najmä na hraničných priechodoch a predstavujú závažné faktory, ktoré bránia silnejšej súdržnosti. Jednou z hlavných prekážok akéhokoľvek druhu cezhraničnej spolupráce, ktorá si vyžaduje časté pohyby a toky cez štátne hranice, je nepriaznivý počet a kvalita priechodov. Čiastočne vylučujúc slovensko-maďarské priechody, existujú rozsiahle pohraničné oblasti s nulovým alebo obmedzeným počtom priechodov (napr. spoločné ukrajinsko-rumunské úseky hraničnej rieky Tisy a okolitej karpatskej horskej oblasti). Nákladná doprava má výrazné obmedzenia, pretože nákladné autá so zaťažением nápravy presahujúcim 7,5 tony majú povolený vstup iba na veľmi málo priechodoch. Napriek všeobecne rastúcej cezhraničnej mobilite nízka hustota a kapacita existujúcich hraničných priechodov obmedzuje premávku.

Okrem počtu a územného rozloženia hraničných priechodov je podobne dôležitý aj režim na hraniciach vrátane pravidiel a postupov kontroly. Slabá interoperabilita a dlhé čakania na hraničných priechodoch na vonkajších hraniciach EÚ a schengenského priestoru značne oslabujú súdržnosť. Každodenná migrácia sa stala do značnej miery nemožnou kvôli zvýšenému preťaženiu a dlhým kontrolným mechanizmom. Vonkajšia hranica Schengenu je silne vystavená nelegálnym hraničným prechodom, ktoré sú spojené s pašovaním benzínu, alkoholu a cigariet, čiernym obchodom a inými pašovanými výrobkami. Neistá situácia spôsobená pandémiou COVID-19 si navyše vyžaduje silnejšiu spoluprácu orgánov, pretože priepustnosť hraníc v nasledujúcich rokoch do značnej miery závisí od toho, ako sú rôzne opatrenia zosúladené a zavedené do praxe.

Služby verejnej dopravy sú na úrovni štyroch súvisiacich príslušných krajín dosť nekoordinované. Tieto služby, autobusové alebo vlakové, vo všeobecnosti vytvárajú spojenie iba medzi dvoma krajinami. Je potrebných viac medzinárodných služieb, ktoré by spojili najmenej tri krajiny, pričom by sa okrem poskytovania potrebného rozvoja infraštruktúry poskytovali a zaručovali aj multimodalita a informácie o cestujúcich v reálnom čase na základe skutočných potrieb mobility.

Funkčné oblasti v zmysle hospodárskej súdržnosti

- Dopravná sieť medzinárodného významu: tieto prvky sú buď základnými, alebo komplexnými prvkami celoeurópskych koridorov a koridorov TEN-T križujúcich analyzovanú oblasť, ktoré vytvárajú priame prepojenie najmenej medzi tromi zo štyroch príslušných krajín. Vývoj zameraný na vytvorenie lepších vzťahov medzi východom a západom spájajúcich Ukrajinu a Strednú Áziu so západnou Európou v týchto štyroch krajinách môže vytvoriť nový impulz pre formovanie funkčných oblastí v rámci integrácie EÚ. Mohlo by dôjsť k vytvoreniu silných prepojení, pokiaľ ide o intermodalitu a interoperabilitu, vrátane dopravných osí a služieb v oblasti vymedzenej najmä uzlami Miškovec, Košice, Užhorod, Mukačevo, Satu Mare a Níredháza.

- Sieť priemyselných parkov a podnikateľských zón: takáto infraštruktúra môže stimulovať ekonomickú výkonnosť regiónu vytváraním a rozvojom prevádzkových sietí príslušných zainteresovaných strán. Ide o nástroje stimulácie podnikania a budovania kapacít. Najzrejmším miestom pre zužitkovanie cezhraničných ekonomických tokov je prekládkovo-logistická zóna v okolí miest Čierna nad Tisou, Chop a Záhony.

- Sieť modelu štvornásobnej špirály: druh funkcie, ktorú je možné opísať najmä vo vzťahu k členom inovačného ekosystému za účasti akademickej obce a podnikateľov. Tieto zainteresované strany majú siete príslušných zainteresovaných strán a uľahčujú produkciu a prenos znalostí, inteligentnú špecializáciu s vyššou pridanou hodnotou prostredníctvom posilnenej spolupráce v oblasti obchodu a výskumu a vývoja.

- Hraničné priechody: priestorové rozloženie, počet, kapacita, technické parametre a personál do značnej miery určujú stav a možnosti všetkých druhov cezhraničnej spolupráce. Priepustnosť priechodov ovplyvňuje funkčné vzťahy vrátane zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, trhu práce atď. Dopravná infraštruktúra a služby cez tieto priechody sú teda kľúčové pre vytváranie dobre fungujúceho cezhraničného zázemia a pre podporu cezhraničnej mobility (napríklad migrácia pracujúcich a študentov, cestovný ruch).

- Oblasti so slabou dopravnou dostupnosťou: tieto oblasti (napr. pozdĺž spoločného úseku rieky Tisa na ukrajinsko-rumunských hraniciach alebo v horských oblastiach Karpát) sa často nachádzajú na okraji štátnych hraníc a vyznačujú sa nepriaznivou dopravnou sieťou, nízkym počtom hraničných priechodov, slabou ekonomickou výkonnosťou. Takými oblasťami sú často aj vidiecke oblasti, ktoré nemajú mestské funkcie, a to predovšetkým z dôvodu slabej priepustnosti hraníc a nefunkčnej cezhraničnej dopravnej infraštruktúry a poskytovania služieb.

Potreby spoločnej intervencie súvisiace s hospodárskou súdržnosťou

- PO1 SOiii a SOiv: Územne integrovaný hospodársky rozvoj v rámci cezhraničných prekládkových zón založený na spoločných činnostiach pri nakladaní, triedení, skladovaní, spracovaní a preprave prepravovaných výrobkov; Rozvoj spoločných a harmonizácia doplnkových infraštruktúr a služieb podporujúcich priemyselno-logistickú spoluprácu

- PO3 SOi a SOii: Podpora štúdií, plánovania a výstavby s cieľom posilniť multimodalitu, intermodalitu a interoperabilitu dopravných uzlov; Podpora pri odstraňovaní technických prekážok medzinárodnej osobnej dopravy, pri multimodálnom riadení dopravy a informáciách o cestujúcich v reálnom čase; Podpora lepšej koordinácie regionálnych a štátnych politík cestnej dopravy, plánovacích a stavebných činností; Koordinácia pri identifikácii a odstraňovaní úzkych miest na hraničných priechodoch; Vytvorenie nových hraničných priechodov a zvýšenie kapacity na existujúcich

- **ISO1:**

- o Nastavenie a testovanie opatrení pre regióny, ktoré umožnia výmenu skúseností s implementáciou stratégií inteligentnej špecializácie, podpora výmeny znalostí medzi modelovými regiónmi a zaostávajúcimi regiónmi, pokiaľ ide o vypracovanie a implementáciu politík a schém riadenia

- o Podpora budovania kapacít a prenosu znalostí prostredníctvom cezhraničnej spolupráce regionálnych zainteresovaných strán, ktoré sa zaujímajú o model štvornásobnej špirály, na posilnenie podnikania a zvýšenie pridanej hodnoty spoločných produktov a služieb

- ISO2: Lepšia harmonizácia hraničných kontrolných a informačných postupov spojených najmä s pandémiou a inými núdzovými situáciami; Spolupráca orgánov pri zvyšovaní kapacity (zlepšenie technických podmienok, výmena know-how a odborná príprava príslušníkov pohraničnej stráže a colných úradníkov, zjednotenie a zjednodušenie colných a hraničných kontrolných systémov) / Doplnkové činnosti k zavádzaniu systému vstup/výstup; Posilnenie policajnej spolupráce a techník hraničnej kontroly na zelených hraniciach s cieľom bojovať proti organizovanej kriminalite.

Sociálna súdržnosť a výzvy

Hustota populácie celej oblasti je relatívne nízka, 97,26 osôb/km². Analyzovaná oblasť je dlhodobo ovplyvňovaná emigráciou (čistá miera migrácie v roku 2018: -1,89), čo je jeden z hlavných dôvodov vyludňovania oblastí. Hlavnými cieľmi migrácie sú zvyčajne regióny hlavného mesta a metropoly, výkonnejšie západné regióny daných krajín alebo destinácie západnej Európy. Pokiaľ ide o veľkosť populácie v rokoch 2014 a 2018, počet obyvateľov sa znížil o 21 429 z 8 099 753 na 8 078 324 obyvateľov. Vo všetkých príslušných regiónoch okrem župy Suceava (+2,43%) a slovenských regiónov (Prešovský: +0,62%, Košický: +0,61%) bol pokles populácie rozhodujúcim demografickým trendom.

Vysoká nezamestnanosť je vážnym problémom vo väčšine analyzovanej oblasti. Nezamestnanosť je tiež odrazom nízkeho dosiahnutého vzdelania, nepriaznivej ekonomickej štruktúry, nedostatku veľkých zamestnávateľských spoločností a reálnej hrozby chudoby. Okrem regiónov na všetkých príslušných územiach nezamestnanosť presahuje 8%. Je potrebné spomenúť aj chudobu pracujúcich, čo znamená, že dokonca aj zamestnaní ľudia môžu v regióne trpieť určitou úrovňou chudoby. Nerovnosti v potrebách a ponukách trhu práce sú v analyzovanej oblasti značné, preto určitá harmonizácia a spolupráca v oblasti cezhraničného zamestnávania a súvisiacich služieb môže byť neoddeliteľnou súčasťou budúceho spoločného boja proti nezamestnanosti.

Rómske komunity sú často vystavené vážnym sociálnym problémom, akými sú nízky príjem, vylúčenie z trhu práce, a trpia finančnou a hmotnou núdzou. Podiel Rómov žijúcich v chudobe alebo v riziku chudoby je veľmi vysoký, čo robí túto skupinu súčasťou najzraniteľnejšej populácie v analyzovanej oblasti. Rómska menšina je ohrozovaná aj ďalšou fyzickou segregáciou. Takéto negatívne sociálno-geografické procesy prebiehajú vo veľkej časti oblasti, najmä vo vzťahu k vidieckym oblastiam. Okrem toho najľudnatejšie a okrajové komunity žijú v malých odľahlých dedinách a/alebo prihraničných oblastiach s nevýhodnou sociálno-ekonomickou situáciou, ako je zlá infraštruktúra, slabá dostupnosť, nedostatok pracovísk, problémy s bývaním, nízke vzdelanie atď. (napr. v okresoch Encs, Putnok, Fehérgyarmat, Záhony, Rožňava, Berehovský a Užhorodský rajón v Zakarpatskej oblasti).

Osobitnú pozornosť si zaslúžia aj otázky súvisiace so zdravím a spolupráca v oblasti zdravotníctva. Zlý a niekedy aj zhoršujúci sa zdravotný stav obyvateľstva je jedným z dôvodov, prečo vo väčšine častí regiónu pretrvávajú nepriaznivé úmrtnosť. Prirodený úbytok obyvateľstva možno v posledných rokoch pozorovať v tom, že s výnimkou Slovenska zomrelo viac ľudí, ako sa narodilo.

Pri pohľade na údaje o strednej dĺžke života v Európe sa ukazuje, že krajiny zaradené do programu do značnej miery spadajú do rovnakých kategórií (medzi 75,3 a 77,4), ktoré sú nižšie ako priemery v západnej (približne 81), severnej (medzi 81,8 a 82,8) a južnej Európe (medzi 78,9 a 83,5). Údaje ukazujú pozitívne trendy v predlžovaní strednej dĺžky života v každom regióne u oboch pohlaví za posledných desať rokov, existujú však veľké nerovnosti pri dosahovaní pozitívnych zmien.

Sledovanie hlavných príčin smrti je vždy dôležité. Poukazuje na tie najväčšie výzvy, ktoré je potrebné okamžite spoločne riešiť. Choroby, ktoré postihujú obehový systém, sú zďaleka najčastejšími príčinami úmrtí. Tieto typy chorôb sú často spojené so zlými životnými podmienkami a zvykmi, ako je fajčenie, vyššia konzumácia alkoholu, znížená fyzická aktivita, obezita, strava bohatá na nasýtené tuky a nedostatočný príjem čerstvej zeleniny a ovocia. Druhým najnebezpečnejším typom ochorenia v programovej oblasti sú nádory. Choroby dýchacieho a tráviaceho systému tiež patria medzi hlavné príčiny úmrtí.

Dôležitým hodnotením je, že distribúcia zdravotníckych zariadení je v rámci regiónov nerovnomerná. Existujú regióny – napríklad Černovická oblasť alebo Satumarská župa – kde väčšina týchto inštitúcií sídli v centrálnych, väčších mestách, čo znamená, podpora dostupnosti a služieb týchto centier má veľký význam. Lekárska služba nie je vždy prístupná alebo dostupná najmä v odľahlých oblastiach. Vo všeobecnosti však v programovej oblasti možno nájsť relatívne rozsiahlu sieť nemocníc a zdravotníckych zariadení, ktoré poskytujú príležitosti na spoluprácu. Počet lekárov dosahuje priemer v EÚ (37 lekárov na 10 000 ľudí) iba v troch ukrajinských regiónoch a v Košickom kraji. Jednou z hlavných príčin nedostatočného počtu lekárov je emigrácia zdravotníckeho personálu do externých regiónov.

Cezhraničná záchrana a voľný pohyb sanitiek sú často diskutovanou otázkou so zásadným významom. Napriek tomu, že v programovej oblasti je to nespochybniteľná potreba – najmä na územiach, kde je nemocnica na druhej strane hranice výrazne bližšie – v súčasnosti môžu sanitky jazdiť bez kontroly iba v rámci schengenského priestoru. V prípade neschengenských hraníc (s Rumunskom a Ukrajinou) však existuje povinná kontrola, ktorá záchranu výrazne spomaľuje. Hraničné kontroly okrem toho nie sú jedinou prekážkou bezproblémovej cezhraničnej záchrany, nedostatočné zosúladienie právnych a administratívnych postupov tiež doteraz blokovalo realizáciu tejto iniciatívy. Preto by nedostatočne rozvinuté cezhraničné záchranné postupy mali byť pomenované ako hlavná výzva, s ktorou sa treba v rámci regiónu vysporiadať, pretože na niekoľkých hraničných úsekoch je cezhraničná záchrana určite potrebná. Okrem toho sa otázka spolupráce často objavuje aj v súvislosti so záchranou helikoptérmi, pretože v súčasnosti sa helikoptéry stretávajú na hranici a navzájom si odovzdávajú pacienta, čo je prax, ktorej efektívnosť je otázna.

Napriek tomu, že zdravotný turizmus leží na hranici medzi zdravotnou starostlivosťou a cestovným ruchom, považovalo sa za dôležité stručne zvážiť prínos budúceho cezhraničného programu, pretože ak sa bude realizovať rozvoj s cieľom pozvať do regiónu viac zdravotných turistov, bude to mať nepochybne presahujúci účinok a zvýši to množstvo a kvalitu poskytovania zdravotnej starostlivosti aj pre miestnych obyvateľov.

Najnovšia koronavírusová kríza zdôraznila cezhraničný význam spolupráce v epidemiologických otázkach. Vysoký počet potvrdených prípadov COVID-19 a kumulatívna úmrtnosť na milión ľudí tiež ukázali, že by mohlo byť efektívnejšie, keby koordinácia riešenia takýchto epidémií nebola organizovaná výlučne na vnútroštátnej úrovni, ale skôr na cezhraničnom základe, s užšou spoluprácou regiónov, ktoré majú spoločné črty.

Vzhľadom na COVID-19 existuje všeobecná zhoda o negatívnych súčasných a predpovedaných dlhodobých dopadoch na ľudí, ktorí už trpia chudobou a sú sociálne zraniteľní. Prístup k zdravotnej starostlivosti sa stal podstatnejším než ako tomu bolo len pred niekoľkými štvrtrokmi. Kríza poukázala na dôležitosť sociálneho začlenenia zraniteľných skupín. Projekcie naznačujú, že sociálne dôsledky zdravotnej a hospodárskej krízy budú pravdepodobne vcelku významné.

Cestovný ruch a kultúra majú dôležitú úlohu pri podpore živobytia a medzietnického dialógu ľudí v tomto regióne. Rozloženie chránených prírodných oblastí a kultúrnych pamiatok pekne pokrýva takmer celý pohraničný región, čo si vyžaduje spoločný rozvoj a riadenie, pokrývajúce široké spektrum aktivít medzinárodného významu od lokalít svetového dedičstva UNESCO (napr. drevené kostolíky, bukové lesy, tokajská vinárska oblasť) až po divadlá a múzeá.

Náboženský turizmus bol vždy kľúčovým bodom analyzovanej oblasti. Dnes prerástol svoj zjavný význam organizovaných púti a návštev kostolov, a náboženský turizmus vyjadruje prepojenie kultúrneho a historického turizmu s posvätnými miestami, kostolmi, kláštorami a opátstvami, no nielen kvôli ich duchovnej hodnote, ale aj preto, že sú to významné pamiatky a cirkevné budovy. Niekoľko súvisiacich pútnických ciest, kostolov a kláštorov slúži hospodárskej a sociálnej súdržnosti regiónu. Potrebný je však aj ďalší vývoj, ako napríklad lepšie začlenenie území Slovenska.

Napriek mnohým kultúrnym podujatiam a slávnostiam je slabá medzinárodná viditeľnosť prekážkou pri vytváraní skutočných turistických atrakcií s medzinárodným alebo cezhraničným záujmom. Mohla by sa teda dosiahnuť užšia spolupráca. Viacjazyčnosť je stále na nedostatočnej úrovni.

S počtom návštevníkov, ktorý tiež naznačuje veľkosť cestovného ruchu a valorizáciu kultúrneho a prírodného dedičstva, súvisí počet nocí, ktoré návštevníci v danom regióne strávia. V analyzovanej oblasti existujú veľké nerovnosti z hľadiska atraktivity s prihliadnutím na počet nocí návštevníkov. Turisticky najatraktívnejšími regiónmi sú Prešovský kraj a Boršodsko-abovsko-zemplínska župa, kde počet hostí na 1 000 obyvateľov bol 1 132 a 947. Ostatné regióny dosahovali iba nízky počet nocí návštevníkov. Sabolčsko-satmársko-berežská župa a Satumarská župa spadajú do tej istej kategórie s 250-500 návštevníkmi (na 1 000 obyvateľov), zatiaľ čo Maramarošská župa a župa Suceava dosahujú lepšie hodnoty (500-750). Tri ukrajinské regióny môžu byť tiež uvedené v tom istom zoskupení, kde je najmenej návštevníkov; ich pomer na 1 000 obyvateľov nedosiahol ani 100. S výnimkou Prešovského kraja a Boršodsko-abovsko-zemplínskej župy, celkový počet nocí návštevníkov sa tiež môže považovať za relatívne nízky. Okrem Košického kraja, Prešovského kraja a Sabolčsko-satmársko-berežskej župy podiel zahraničných návštevníkov nepresahuje 21% a v Boršodsko-abovsko-zemplínskej župe ledva dosahuje túto úroveň. Vo väčšine programových oblastí sa pozoruje nárast počtu nocí návštevníkov. Vzory sú podobné ako v prípade nocí návštevníkov strávených v regióne. Prešovský kraj (728) má zďaleka najvyšší počet ubytovacích zariadení a tu sa počet od roku 2008 do roku 2018 výrazne zvýšil. Župa Suceava má 460 ubytovacích zariadení, kým Košický kraj ich má 340. Na konci škály je Sabolčsko-satmársko-berežská župa s iba 148 registrovanými ubytovacími zariadeniami. Košický kraj je jediným z analyzovaného územia, kde sa v rokoch 2008 až 2018 pozoroval pokles počtu ubytovacích zariadení.

Správa regiónu čelí viacerým výzvam a potenciálom. Spolu so skutočnými regiónmi sa v analyzovanej oblasti vytvorili aj cezhraničné orgány, ktoré pozostávajú z regionálnych a miestnych samospráv, obcí. Región vykazuje príklady inovatívnych, dlhodobých a inštitucionalizovaných foriem spolupráce, t. j. euroregióny a európske zoskupenie územnej spolupráce. Iba nízky počet týchto orgánov však funguje za účasti Ukrajiny. Lepšie zapojenie ukrajinských partnerov by pomohlo silnejšej súdržnosti a koordinovanejšiemu riadeniu a územnému rozvoju hraničného regiónu spoločne s cieľom európskej integrácie Ukrajiny. Euroregióny a EZÚS mali dôležité iniciatívy územnej spolupráce v súvislosti s tematicky heterogénnymi činnosťami. Na základe svojich predchádzajúcich skúseností a potrieb môžu byť dôležitými zainteresovanými stranami pri posilňovaní súdržnosti, podpore miestnej kultúry a zachovávaní historického dedičstva, adaptácii na zmenu klímy, odpadovom hospodárstve a predchádzaní katastrofám, IT, P2P, spolupráci v oblasti vzdelávania a v mnohých ďalších oblastiach relevantných pre pohraničný región. Obmedzené kapacity a ťažkosti pri budovaní partnerstiev však týmto organizáciám sťažujú dosahovanie úspechov.

Funkčné oblasti v zmysle sociálnej súdržnosti

- **Sieť kultúrneho dedičstva:** sieť spoločného a doplnkovo vybudovaného dedičstva, lokality kultúrneho dedičstva, ako sú historické pamiatky, hrady, paláce, secesné budovy alebo architektúra ľudového umenia/vidieka, tvoria pestré ale súdržné územie, ktoré je možné presadzovať a propagovať pre turistov. Patrí sem aj turizmus vybudovaný na náboženských lokalitách a dedičstve spolu so sieťou kostolov rôznych denominácií.
- **Sieť prírodného dedičstva:** sieť lokalít bohatých na prírodné hodnoty, ako napríklad rôzne oblasti ochrany prírody, ktoré sú a mohli by byť hlavnými lokalitami pre tematické trasy, ako napríklad cezhraničné trasy s prepojavacím prístupom, ktoré tematicky spájajú a územne integrujú rôzne body záujmu, atrakcie, infraštruktúry, produkty, služby a zainteresované strany z oboch strán hranice vo vzťahu k aspoň jednému odvetviu cestovného ruchu. Môže to byť napríklad aktívny cestovný ruch s rôznymi možnosťami turistiky, cyklistiky, jazdy na kajaku atď.

- **Funkčná oblasť kúpeľného a zdravotného turizmu:** množstvo zdrojov termálnej a minerálnej vody roztrúsených po programovej oblasti môže pôsobiť ako skutočná spojovacia sila, ak budú správne využívané prostredníctvom kooperatívneho a nekonkurenčného prístupu. Medzi rôznymi regiónmi existuje aj synergický účinok medzi kúpeľným a zdravotným cestovným ruchom, ktoré by bolo možné prepojiť s komplexnejšou sieťou preventívnych a ozdravných služieb.

- **Univerzity so štúdiom medicíny a nemocnice v pohraničnom regióne:** univerzity so štúdiom medicíny (ako sú Lekárske fakulty Užhorodskej národnej univerzity, Univerzita v Debrecíne a Univerzita Pavla Jozefa Šafárika) vytvárajú vedomostný trojuholník, v ktorom by mohol prebiehať spoločný výskum a šírenie informácií. Podobne môžu nemocnice nachádzajúce sa v regióne spolupracovať navzájom, ako aj s univerzitami, a tiež sa snažiť rozšíriť rozsah svojich činností na územia, ktoré majú nedostatok funkcií.

- **Miesta a siete spolupráce v oblasti telemedicíny a diaľkovej diagnostiky:** v ukrajinských regiónoch – v porovnaní s ostatnými regiónmi programu – existuje relatívne vyšší počet zdravotníckeho personálu, ktorý by bolo možné zamestnať na pokrytie väčšej cezhraničnej oblasti prostredníctvom technológií telemedicíny. Okrem toho by v spolupráci univerzít a väčších nemocníc bolo možné vytvoriť určité diagnostické centrá špecializované na choroby, ktoré sú v tomto regióne najrozšírenejšie; tam by sa mohli zozbierať vzorky odoslať a následne analyzovať, čím sa zaisťujú vyššia kvalita zdravotníckych služieb pre pacientov žijúcich v odľahlejších oblastiach. V súčasnej fáze cezhraničnej integrácie programovej oblasti mohli funkčný región zdravotnej starostlivosti definovať iba súvisiace inštitúcie, takže ho možno chápať ako sieť interoperabilných miest.

Potreby spoločnej intervencie súvisiace so sociálnou súdržnosťou

- PO4 SOi: Riešenie nezamestnanosti na cezhraničnej úrovni; Harmonizácia a spolupráca v oblasti cezhraničného zamestnávania a súvisiacich služieb;
- PO4 SOiii: Sociálne začlenenie okrajových komunít malých odľahlých dedín a pohraničných oblastí; Sociálne začlenenie rómskych komunít;
- **PO4 SOv** (zdravotná starostlivosť) podľa odôvodnenia SO:
 - o Prevencia rozšírených príčin úmrtí (najmä kardiovaskulárnych a nádorových ochorení);
 - o Vytvorenie spoločných postupov boja proti pandémiám;
 - o Vytvorenie legislatívneho, administratívneho a technického rámca pre cezhraničnú záchranu;
 - o Telemedicina, cezhraničná záchranná služba, regionálne centrá;
 - o Cezhraničná starostlivosť o starších ľudí, strieborná ekonomika;
 - o Zriadenie a rozvoj špecializovaných stredísk ponúkajúcich vysokokvalitné ošetrovanie;
 - o Spoločné iniciatívy a projekty založené na existujúcom inštitucionálnom zázemí;
 - o Prilákanie a udržanie talentov v cezhraničnom regióne, zabezpečenie atraktívneho kariérneho modelu v regióne vo vzťahu k zdravotníckym pracovníkom;
- **PO4 SOvi** (cestovný ruch a kultúra) podľa odôvodnenia SO:
 - o Vytváranie cezhraničných sietí a tematických trás na základe lokalít kultúrneho dedičstva;
 - o Vytváranie cezhraničných sietí a tematických trás na základe náboženských lokalít, spoločné projekty obnovy;
 - o Vytváranie cezhraničnej „ochrany dedičstva“, ktorá sa bude zameriavať na zachovanie budovaného dedičstva pred ďalším rozpadom;
 - o Vytváranie spoločných marketingových stratégií a platforiem pre kultúrny turizmus;
 - o Organizovanie cezhraničných podujatí a festivalov;
 - o Vytváranie cezhraničných tematických trás a služieb pre aktívny turizmus (turistika, lyžovanie, cyklistika, veslovanie atď.);

- o Vytváranie plánov dlhších dovolení ponúkajúcich niekoľko lokalít z každého kraja programovej oblasti;
- o Rozvoj zdravotnej turistiky založenej na termálnych a minerálnych prameňoch;
- o Zriadenie zariadení cezhraničnej zdravotnej turistiky;
- o Podpora viacjazyčnosti v cestovnom ruchu a kultúre;
- **ISO1:**
 - o Vytvorenie legislatívneho, administratívneho a technického rámca pre cezhraničnú záchranu;
 - o Organizovanie cezhraničných podujatí a festivalov;
 - o Podpora viacjazyčnosti v regióne.

1.2.2. Poučenia z minulých skúseností

V prvej fáze hodnotenia predchádzajúceho programu ENI cezhraničná spolupráca (2014-2020) bol navrhnutý súbor odporúčaní, z ktorých väčšina je platná pre súčasný program Interreg (2021-2027). Nasledujúce relevantné odporúčania sa zaoberajú dvoma rôznymi oblasťami (označenými tučnými písmenami):

1. Programové postupy

1.1. Kompenzácia oneskorenia

- Urýchlite procesy
- Zaškolenie prijímateľov v používaní IMIS
- Zlepšite internú komunikáciu

1.2. Lepšia výkonnosť

- Zaistite prísnejšie monitorovanie projektov
- Osobitnú pozornosť venujte monitorovaniu zavádzania projektov LIP
- Posilnite pobočky
- Podporte lepšie založené partnerstvá prostredníctvom systému hodnotenia partnerov
- Zlepšite komunikačné kapacity prijímateľov
- Zlepšite cezhraničný charakter projektov
- Propagujte príklady najlepších postupov
- Sledujte úroveň príspevkov do stratégie EÚ pre podunajskú oblasť (EUSDR)

2. Ponaučenia pre návrh nasledujúceho programu

2.1. Strategický rámec

- Zaistite v programe vyváženejšie geografické pokrytie
- Zaistite bezproblémový prechod na nasledujúci program
- Opätovne prehodnoťte súčasný súbor priorít
- Zlepšite priepustnosť hranice prostredníctvom rozvoja cezhraničnej infraštruktúry
- Zapojte vybraných prijímateľov do navrhovania nasledujúceho programu

2.2. Nástroje

- Dodržujte prax platieb vopred
- Plánujte rozpočet technickej pomoci s osobitnou pozornosťou
- Zachovajte si nástroj strategických projektov
- Používajte nástroj fondu malých projektov

S cieľom odkryť **skúsenosti a poznatky miestnych zainteresovaných strán** o cezhraničných programoch sa v rámci procesu plánovania uskutočnili konzultácie so zainteresovanými stranami. Primárnym cieľom bolo získať informácie od miestnych zainteresovaných strán o mnohých otázkach, ako napríklad ich názor na predchádzajúci program; preferencie týkajúce sa nového programu; existujúce zámery potenciálnych projektov a ich názor na nástroje a riešenia, ktoré môže program použiť.

Dve najväčšie ťažkosti, na ktoré zainteresované strany narazili pri účasti na programe, boli väčšinou štrukturálne: nedostupnosť požadovaného vlastného príspevku a zažívané oneskorenie pri postupoch podávania žiadostí. Za ďalšie hlavné problémové body boli považované aj nedostatok partnerov, nevhodný rozsah podporovaných akcií a nedostatok kapacít (väčšinou nedostatok jazykových znalostí) v organizácii.

Niekoľko respondentov malo pocit, že administratíva je príliš komplikovaná, a preto je príprava projektov príliš časovo náročná a vyžaduje si príliš veľa ľudských zdrojov, čo je spojené s dlhým schvaľovacím procesom. V súvislosti s tým bolo ako vážny problém identifikované, že miera vykazovania je stanovená na mesiac vykazovania. Okrem toho, počas procesu podávania žiadostí nie je možné konzultovať s odbornými recenzentmi, aby sa podelili o svoje poznatky.

Cieľom prieskumu bolo objasniť, do akej miery sa respondenti domnievali, že priority programu ENI cezhraničná spolupráca Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina na roky 2014-2020 zodpovedajú územným potrebám programovej oblasti. Bola im ponúknutá stupnica 1 až 4 na ohodnotenie každej priority a možnosť uviesť, že nie sú dostatočne oboznámení s danou prioritou na poskytnutie informovaného hodnotenia. „TO3-P1: Podpora miestnej kultúry a historického dedičstva spolu s funkciami cestovného ruchu“ je prioritou, ktorá najlepšie odzrkadľuje miestne potreby, pretože získala vcelku vynikajúcu známku 3,24. Druhá najlepšia bola TO8-P1 (Katastrofy) s 3,08, tretia TO6-P1 (Životné prostredie) s 3,05.

Respondenti boli požiadaní, aby ohodnotili na stupnici 1 až 4 rozsah projektov veľkej infraštruktúry. V priemere sa zdá, že respondenti boli s týmto nástrojom spokojní, pretože jeho primeranosť ohodnotili na 3,26. Otázka zameraná na posúdenie všeobecného názoru respondentov na účinnosť aplikácie troch inovatívnych nástrojov. Odpovede na úrovni krajín ukazujú, že Fond malých projektov je takmer rovnako populárny vo všetkých štyroch krajinách s celkovou mierou 3,55.

Podľa **spoločného dokumentu o „Strategickej tvorbe programu Interreg NEXT 2021 – 2027“**, ktorý navrhla Európska komisia a Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), v porovnaní s vnútornými programami ETC čelí daný program o vonkajších hraniciach EÚ ďalším zložitostiam. V predchádzajúcich obdobiach tvorby programu došlo k oneskoreniu takýchto programov, čo výrazne skrátilo čas na skutočné zavedenie v teréne.

„**Cvičenie monitorovania zameraného na výsledky ENI cezhraničná spolupráca 2014 – 2020**“ uzatvára, že by sa mal klásť dôraz na komunikáciu o jedinečnom modeli riadenia ENI cezhraničná spolupráca v širšom meradle, aby sa zvýšilo povedomie medzi zainteresovanými stranami v EÚ a na vnútroštátnej úrovni a subjektmi s rozhodujúcou právomocou. Niektoré zistenia a odporúčania uvedené v správe ROM potvrdili aj zainteresované strany programu a partnerských krajín, ktoré odpovedali na konzultácie, ktoré Technická podpora pre implementáciu a riadenie (TESIM) spustila v apríli 2019 počas výročného podujatia ENI cezhraničná spolupráca. Na základe toho sú kľúčovými oblasťami úspešnej implementácie zjednodušené postupy a pravidlá, primerané pridelovanie finančných prostriedkov a posilnená synergia s inými nástrojmi/iniciatívami.

1.2.3. Synergie s makroregionálnymi stratégiami

Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť (EUSDR) je jednou zo štyroch makroregionálnych stratégií zameraných na cieľ európskej územnej spolupráce, ktoré prijala Európska komisia a schválila Európska rada. Poskytuje integrovaný rámec na posilnenie spolupráce medzi národmi 14 krajín vrátane členských štátov (napr. Maďarska, Slovenska a Rumunska) a krajín mimo EÚ (napr. Ukrajina).

Analýza synergie prepojenia programu Interreg NEXT s EUSDR je založená na dokumente s názvom „Začlenenie EUSDR do fondov EÚ. Komplexný nástroj.“ Tento nástroj bol vyvinutý s cieľom plne začleniť EUSDR do fondov EÚ.

Navrhované špecifické ciele (SO) → Prioritné oblasti (PA) EUSDR ↓	PO2-SO4 prispôbenie sa zmene klímy a predchádzanie rizikám	PO2-SO7 biodiverzita a znižovanie znečistenia	PO4-SO4 rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti	PO4-SO5 kultúra a udržateľný cestovný ruch	ISO1-2 Inštitucionálna a spolupráca
PA 1a Mobilita vodných trás					
PA 1b Mobilita železnice-cesty- vzduch				+	+
PA 2 Udržateľná energia					
PA 3 Kultúra a cestovný ruch, ľudia ľuďom				++	
PA 4 Kvalita vody	++	++			
PA 5 Environmentáln e riziká	++	+			
PA 6 Biodiverzita a krajina, kvalita vzduchu a pôdy	+	++			
PA 7 Vedomostná spoločnosť					+
PA 8 Konkurencies hopnosť podnikov					+
PA 9 Ľudia a zručnosti			+		
PA 10 Inštitucionálna kapacita a spolupráca			++		++
PA 11 Bezpečnosť					

Na základe analýzy synergie sa dajú nájsť silné a v porovnaní s inými SO početné synergické spojenia vo vzťahu k PO2-SO4 a PO2-SO7. Navrhované SO majú priame ako aj nepriame prepojenia na PA a pokrývajú identické PA, a to „PA 4 Kvalita vody“, „PA 5 Environmentálne riziká“ a „PA 6 Biodiverzita a krajina, kvalita vzduchu a pôdy“. S výnimkou významných vzájomných prepojení vo vzťahu k vyššie uvedeným dvom SO, sú navrhované SO v súlade s obmedzeným počtom PA v EUSDR. Napriek tomu je možné pre každé vybrané SO programu cezhraničnej spolupráce zistiť aspoň jedno synergické prepojenie s činnosťami EUSDR zaradenými do užšieho výberu.

Aj vzhľadom na efektívny a zameraný charakter vybraných SO, značný počet prioritných oblastí (PA) EUSDR nemá žiadne priame spojenie s SO programu (PA 1a Mobilita vodných trás; PA 1b Mobilita železnice-cesty-vzduch; PA 2 Udržateľná energia; PA 9 Ľudia a zručnosti).

V prípade vyššie uvedených tematických synergií môže program uľahčiť splnenie cieľov podunajskej stratégie prostredníctvom použitia jedného alebo viacerých z týchto nástrojov:

- Špecifické výberové kritériá v prospech MRS
- Cielené výzvy na predloženie návrhov
- Zahnutie nadnárodnej zložky
- Spoločná alebo synchronizovaná výzva na predloženie návrhov
- Doplnkové projekty
- Označovanie projektov

1.2.4. Synergie s inými programami a nástrojmi financovania

Pokiaľ ide o synergie s HU-SK-RO-UA, existujú tri druhy programov a nástrojov podľa územnej úrovne, ktoré sa môžu uviesť. Po prvé, programy EÚ sú navrhnuté tak, aby prispievali k spoločným aktivitám na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni, s pokrytím niekoľkých krajín a regiónov. Tieto zdroje financovania platia pre každý členský štát; Slovensko, Maďarsko a Rumunsko. Účasť a oprávnenosť Ukrajiny je v nich obmedzená z dôvodu jej postavenia ako nečlenského štátu. Avšak najmä vďaka úplnému vykonaniu dohody o pridružení v septembri 2017 boli oblasti spolupráce ako zahraničná a bezpečnostná politika, spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť (vrátane migrácie), správa verejných financií, veda a technika, vzdelávanie a informačná spoločnosť buď vytvorené alebo zosilnené. Hlavnými formami takýchto programov v rámci celej EÚ vo vzťahu k Ukrajine je program Erasmus+ a program Horizont 2020. Príspevok na úrovni EÚ vo vzťahu k Ukrajine ďalej zahŕňa program Dom Európy (odborné, kultúrne a mládežnícke výmeny, umelecká spolupráca), iniciatívu EU4Business, Ukrajinský fond energetickej účinnosti. Okrem toho by sa mala spomenúť rozsiahla podpora reformy verejnej správy Ukrajiny prostredníctvom programov decentralizácie (U-LEAD s Európou), boja proti korupcii (EUACI), právneho štátu (PRAVO), reformy verejnej správy (EU4PAR) a riadenia verejných financií (EU4PFM). Ako súčasť Tímu Európa zmobilizovala EÚ na mieru šitý balík reakcií na COVID-19 pre Ukrajinu s využitím kombinácie existujúcich a nových fondov na poskytnutie konkrétnej podpory. To zahŕňa okrem iného aj podporu zdravotníctva a núdzových potrieb, občianskej spoločnosti, malých a stredných podnikov a malých fariem.

Po druhé, stojí za to vziať do úvahy určené programy INTERREG cezhraničná spolupráca pokrývajúce regióny NUTS III zúčastnených krajín, v každom prípade z dvoch krajín. Ciele vybrané danými programami môžu byť v súlade s cieľmi stanovenými v HU-SK-RO-UA alebo ich dopĺňať. Aby sa poukázalo na možné vzájomné vzťahy, v nasledujúcej tabuľke sú uvedené hraničné vzťahy, ktoré ovplyvňujú realizáciu potenciálnych spoločných priorit príslušných programov. V súlade s tým je možné v rámci programovej oblasti vytvoriť päť hraničných vzťahov zúčastnených krajov/regiónov. Je však potrebné poznamenať, že partner z Ukrajiny je povinný.

Kraj	HU-UA	SK-UA	RO-UA	HU-SK	RO-HU
Boršodsko-abovsko-zemplínska župa				+	
Sabolčsko-satmársko-berežská župa	+			+	+
Marmarošská župa			+		
Satumarská župa			+		+
Župa Suceava			+		
Košický kraj		+		+	
Prešovský kraj		+			
Černovická oblasť			+		
Ivanofrankivská oblasť			+		
Zakarpatská oblasť	+	+	+		

Po tretie, do zoznamu je možné pridať rôzne vnútroštátne rozvojové plány v súlade so všeobecným obsahom vybraných SO programu. Môžu ponúknuť dodatočné finančné prostriedky a zaistiť vnútrozemskú, národnú časť cezhraničného rozvoja programovej oblasti a spoločne zdieľaných cezhraničných funkčných oblastí.

1.3. Zdôvodnenie výberu cieľov politiky a špecifických cieľov Interregu, zodpovedajúcich priorít, špecifických cieľov a foriem podpory, ktorými sa v relevantných prípadoch riešia chýbajúce spojenia v cezhraničnej infraštruktúre

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. c)

Tabuľka 1

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
PO2	iv) podpora prispôsobovania sa zmene klímy a predchádzania riziku katastrof, odolnosti, s prihliadnutím na ekosystémové prístupy	Odolný a zelený hraničný región	<p>Región je vystavený negatívnym dôsledkom zmeny klímy vo vyššej miere, ako je celosvetový priemer. Na včasné a účinné zmiernenie účinkov zmeny klímy sú preto potrebné koordinované činnosti, ktoré by podporili spoločnú prípravu. Zmena klímy zosilňuje existujúce a spôsobuje nové prírodné katastrofy v regióne.</p> <p>Všetky zúčastnené krajiny sú postihnuté prírodnými katastrofami a katastrofami spôsobenými ľuďmi vo funkčnej oblasti povodia rieky Tisy.</p> <p>Medzi prírodnými katastrofami majú najväčší cezhraničný význam hydrologické udalosti a katastrofy súvisiace s klímou. Z nich sú za najvyšší podiel udalostí zodpovedné povodne. Spoločnou výzvou je, že tento región je jedným z regiónov najviac náchylných k povodňam v Európe. V prípade 5 regiónov (Černovická oblasť, Marmarošská župa, Satumarská župa, župa Suceva, Zakarpatská oblasť), tu od roku 1998 bolo zaregistrovaných viac ako 20 povodní. Súčasne je ďalších 5 regiónov (Boršodsko-abovsko-zemplínska župa, Ivanofrankivská oblasť, Košický kraj, Prešovský kraj, Sabolčsko-satmársko-berežská župa) tiež tými časťami Európy, ktoré sú vážne zasahované povodňami. V posledných desaťročiach bolo implementovaných niekoľko cezhraničných projektov v oblasti riadenia povodňových rizík. V týchto iniciatívach by sa malo pokračovať a na základe predchádzajúcich zistení by sa mali rozvíjať aj nové.</p> <p>Okrem udalostí spojených s povodňami extrémny počasia, ktoré sa zintenzívňujú zmenou klímy, postihujú v celej programovej oblasti niekoľko území, a to buď suchom, krupobitím, búrkami, lesnými požiarimi alebo geofyzikálnymi katastrofami. Karpatská krajina, ako aj panónska a kontinentálna krajina čelia podobným spoločným klimatickým výzvam v rámci každej cezhraničnej krajinskej oblasti.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>Prevenencia škôd a spoločné riadenie rizík majú veľký cezhraničný význam. Prírodné a ľudské faktory spolu často spôsobujú ničivé katastrofy v regiónoch minimálne dvoch krajín. Znečisťujúce látky vstupujúce do riek v dôsledku silných zrážok, najmä v prípade Tisy a jej prítokov (napr. znečistenie kyanidom alebo extrémna koncentrácia solí), vyžadujú rýchlu reakciu a zdieľanie znalostí a kapacít.</p> <p>SO má druhú najvyššiu podporu od zainteresovaných strán, pokiaľ ide o to, ako daný cieľ zodpovedá územným potrebám pohraničnej oblasti. Veľkú podporu majú formy prevencie pred povodňami, zmierňovanie následkov extrémne vysokých hladín vody a sucha.</p>
PO2	vii) posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia	Odolný a zelený hraničný región	<p>Ochrana a riadenie spoločných prírodných hodnôt sú v rámci programovej oblasti dôležité z viacerých hľadísk. Prírodné rezervácie sú často cezhraničné a druhy a biotopy (najmä karpatské a vodné biotopy) majú inú konfiguráciu ako administratívne hranice. Stredné a veľké krajinné oblasti, biogeografické regióny, ako napríklad Karpaty alebo Panónske nížiny, zdieľa viacero štátov, pričom ich prírodné hodnoty a výzvy sú veľmi podobné. Riadenie každej z inak regulovaných, klasifikovaných a chránených oblastí, koordinácia činností v oblasti ochrany prírody a životného prostredia, rozvoj ekologických koridorov a zelenej infraštruktúry si od partnerov stále vyžadujú značné úsilie. Biodiverzita je ohrozená spoločnými výzvami, ktorými sú odlesňovanie, nezákonná ťažba dreva, šírenie invazívnych druhov, degradácia pôdy, najmä okysľovanie.</p> <p>Vplyv katastrof spôsobených ľuďmi sa v regióne rýchlo šíri a stupňuje v dôsledku výrazne cezhraničných hydrogeografických a biogeografických vlastností regiónu v podobe karpatských lesov, spádových oblastí a povodí riek. Z cezhraničného hľadiska je dôležité najmä znečistenie ovzdušia a vody. Vodné útvary zohrávajú rozhodujúcu úlohu v šírení znečistenia spôsobeného ľuďmi (napr. znečistenie horného úseku Tisy sa pravdepodobne rozšíri aj do dolných úsekov rieky) a nepriaznivé účinky určitých priemyselných činností (baníctvo, hutníctvo atď.) sa taktiež šíria aj cez hranice. Prvoradý význam má znečistenie vody v dôsledku nevyriešeného nakladania s komunálnym odpadom a čistenia odpadových vôd.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>Na základe stanovísk zainteresovaných strán z uskutočneného prieskumu sú možné intervencie tohto SO najviac podporované s ohľadom na to, do akej miery daná priorita zodpovedá územným potrebám pohraničnej oblasti. Najčastejšie spomínanými témami sú témy súvisiace s odpadom, z ktorých hlavnou podtémou je znečistenie riek. Ďalšie relatívne dôležité témy sú spojené s prírodnými hodnotami s podtémami ochrany druhov a biotopov, vytvárania cezhraničných chránených území. Okrem toho sa zdôraznila aj potreba konkrétnych spoločných rozvojových a riadiacich projektov a plánov, výzva na spoluprácu štátnych úradov a iných verejných orgánov.</p>
PO4	v) zabezpečenie rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti a posilnenie odolnosti zdravotníckych systémov vrátane primárnej starostlivosti a podpora prechodu z ústavnej na rodinnú a komunitnú starostlivosť	Zdravý a atraktívny pohraničný región	<p>Relatívne nízka dĺžka života v príslušných regiónoch zdôrazňuje dôležitosť spoločných akcií týkajúcich sa rozvoja zdravia a preventívnych činností. Spolupráca v oblasti zdravotnej starostlivosti si zaslúži osobitnú pozornosť, pretože zachovanie dobrého zdravia a účinná liečba chorôb sú pre spoločnosť v regióne životne dôležité. Preto je cezhraničná spolupráca zásadne dôležitá prostredníctvom výmeny znalostí, spoločných školení, vydávania dvojjazyčných slovníkov, investícií do telemedicíny atď. Kardiovaskulárne choroby a nádory patria k hlavným príčinám úmrtí v každom regióne, preto je potreba spolupráce v tejto oblasti najjednoduchšia. Okrem toho existuje niekoľko právne-administratívnych prekážok spoločnej organizácie zdravotnej starostlivosti, cezhraničnej starostlivosti o pacienta a núdzovej záchranej služby, ktoré je potrebné vyriešiť, najmä pokiaľ ide o Ukrajinu, ktorá nie je členom EÚ. Cezhraničná záchrana a voľný pohyb sanitiek sú preto často diskutovaným problémom so zásadným významom. Program môže pomôcť identifikovať prekážky, budovať partnerstvá pre organizáciu starostlivosti, rozvíjať preventívne činnosti a rozvíjať sociálne programy súvisiace so zdravím (napr. kampane na podporu zdravia). Dôležitým hodnotením je, že distribúcia zdravotníckych zariadení je v rámci regiónov nerovnomerná, čo bráni rovnakému prístupu k zdravotníckej infraštruktúre a službám.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>V rámci uskutočneného prieskumu niekoľko názorov poukázalo na to, že je potrebné distribuovať a zdieľať zdravotnícke infraštruktúrne zariadenia, vybavenie a znalosti. V nedávnej pandémie COVID-19 sa zvýraznila dôležitosť spolupráce pri riešení núdzovej starostlivosti. Zdôraznilo sa, že je potrebná spoločná príprava na podobné situácie a inštitucionalizovaná výmena skúseností pri riešení regionálnej alebo globálnej pandémie alebo iných situácií hromadného ohrozenia zdravia, ktoré môžu v tomto regióne nastať. Značný počet respondentov uviedol, že rôzne preventívne programy a kampane by boli nápomocné pri zvyšovaní znalostí a zodpovednosti jednotlivcov starať sa o svoje vlastné zdravie. Zapájanie ľudí do zdravšieho životného štýlu vrátane účasti na pravidelných skriningových programoch by okrem iného mohlo zlepšiť zdravujúce štatistiky týkajúce sa kardiovaskulárnych chorôb.</p>
PO4	vi) posilnenie úlohy kultúry a trvalo udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnom začlenení a sociálnych inováciách	Zdravý a atraktívny pohraničný región	<p>Kultúra a cestovný ruch by mohli byť dôležitými hybnými silami regionálneho hospodárskeho rozvoja a rastu v regióne, pretože kultúrne korene a dedičstvo vykazujú podobnosti s lokalitami svetového dedičstva (napr. bukové lesy, drevené kostolíky) cez spoločnú historickú minulosť, ako aj bohatstvo festivalov a kultúrnych podujatí a živý kultúrny život.</p> <p>Programová oblasť je vhodná na rozvoj spoločných alebo spojených produktov cestovného ruchu založených predovšetkým na kultúrnom, náboženskom, ekologickom a zdravotnom turizme. Toto odvetvie potrebuje rozsiahle a komplexné zachovanie a rozvoj historických tradícií a architektonických hodnôt.</p> <p>Je veľmi potrebné vyriešiť nedostatky cezhraničnej infraštruktúry cestovného ruchu a ponuky služieb programovej oblasti, pretože cestovný ruch je veľmi koncentrovaný do niekoľkých destinácií, pričom sa zdá, že mnohé regióny, najmä na Ukrajine, nedokážu zhodnotiť svoje aktíva. Napriek zdieľaným prvkom v programovej oblasti stále existujú veľké nerovnosti, pokiaľ ide o využitie prírodného a kultúrneho dedičstva v regióne. Bol zaznamenaný trend významného rastu cestovného ruchu vo väčšine oblasti; výzvou je však zvýšiť počet pobytov v celom regióne.</p> <p>Posilnenie činností v oblasti marketingu a poskytovania informácií je tiež uvádzané ako obrovská potreba pre rozvoj; je potrebné propagovať nové turistické smery, rekreačné, historické, kultúrne a prírodné podujatia a zdroje.</p> <p>V minulom programe sa pri spolupráci v tejto oblasti vytvorili pozitívne skúsenosti.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>Úloha cestovného ruchu a kultúry v sociálnom začlenení by mohla byť ďalej podporovaná, pretože v mnohých častiach regiónu sú vynikajúce lákadlá s veľkým podielom ľudí trpiacich chudobou a zdravotným postihnutím v menej navštevovaných, často pohraničných oblastiach.</p> <p>Podľa hlasovania webinárov bola spolupráca za bezpečný cestovný ruch v období po COVID-19 považovaná za najdôležitejšiu spomedzi možností spolupráce, ktorá sa zdá byť rovnako dôležitá pre všetky krajiny. Cestovný ruch je jedným z odvetví, ktoré sú pandémiou najviac postihnuté, čo z neho robí kľúčový prvok obnovy.</p>
ISO1	<p>b) posilniť efektívnu verejnú správu podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s cieľom vyriešiť právne a iné prekážky v pohraničných oblastiach</p>	Spolupracujúci región	<p>EZÚS a euroregióny, okrem iného, sú skvelým príkladom spolupráce medzi regionálnymi a miestnymi samosprávami, najmä obcami. Program môže pomôcť pri najčastejších ťažkostiach, s ktorými sa príslušné zainteresované strany stretávajú pri zúčastňovaní sa na programe; nedostatok kapacít v organizácii a nedostatok partnerov. Cieľ odzrkadľuje zameranie programu na výmenu skúseností a budovanie kapacít medzi aktérmi.</p> <p>Aj keď niektoré potreby je možné uspokojiť činnosťami v rámci vybraných cieľov v rámci tematickej koncentrácie, mnohé relevantné potreby spolupráce do týchto cieľov nezapadajú. Napriek tomu by bolo žiaduce zlepšiť spoluprácu v týchto oblastiach. Projekty sú malého rozsahu a rozmanité, takže ich objem v každej téme nepostačuje na vyhradený SO. Špecifický cieľ Interregu (ISO) môže posilniť spoluprácu v dôležitých oblastiach pre subjekty, akými sú cezhraničná spolupráca a spolupráca medzi obcami, výskum, vývoj a inovácia a tvorba produktov s vysokou pridanou hodnotou, budovanie kapacít a prenos znalostí súvisiacich so spoluprácou podnikateľov a stratégiami inteligentnej špecializácie, spolupráca v oblasti vzdelávania, a do značnej miery kultúrna spolupráca a občianska spolupráca (P2P). Na splnenie tohto cieľa je najvhodnejší ISO1 ii, ktorý umožňuje spolupráci širokému spektru partnerov.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo vybraný špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>Okrem toho je jedným z hlavných cieľov SO identifikovať a podporovať prekonávanie právnych a administratívnych prekážok, ktoré bránia mnohým potenciálnym oblastiam spolupráce od cezhraničných záchranných akcií cez rozvoj cezhraničnej dopravy po hraničnú kontrolu. Harmonizované riešenia, ako aj zdokonalené a nové formy spolupráce by výrazne zlepšili celkovú súdržnosť celej oblasti, bez ohľadu na tematické zameranie na riešenie spoločných výziev a využitie spoločného potenciálu, ktorý spočíva v rozvíjaní malých a stredných podnikov a podnikania, podnikaní a digitalizácii, energetickej účinnosti a obnoviteľnej energii, vzdelávaní so zameraním na odborné vzdelávanie, začlenení marginalizovaných komunít, koordinácii rozvoja dopravy, prevádzke pohraničnej stráže a najmä colných služieb.</p>

2. Priority

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d) a e)

2.1. Odolný a zelený hraničný región

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

Textové pole: [300]

2.1.1. SO iv) podpora prispôsobovania sa zmene klímy a predchádzania riziku katastrof a odolnosti, s prihliadnutím na ekosystémové prístupy

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.1.1.1. Súvisiace typy opatrení ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy akcií uvedené v tomto oddiele prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa predovšetkým zvýšením pripravenosti a odolnosti regiónu voči prírodným nebezpečenstvám, akými sú záplavy, suchá, extrémne teploty (ako napríklad vlny horúčav), zosuvy pôdy a ľadové zápchy na riekach, ako aj človekom spôsobené katastrofy, ako sú priemyselné katastrofy a lesné požiare. Okrem toho sa očakáva, že opatrenia prispejú k zmierneniu dôsledkov zmeny klímy.

Typy opatrení 1.1.

Spoločné opatrenia zamerané na zníženie vplyvu zmeny klímy a ľudských hrozieb na prírodu: technická príprava projektov rozvoja spoločnej infraštruktúry a realizácia projektov rozvoja infraštruktúry spoločného záujmu

Zámerom tohto druhu opatrenia je podporiť realizáciu cieleného rozvoja, ktorý pomôže zvýšiť úroveň reakčných kapacít príslušných inštitúcií na hrozby a katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou a prírodné katastrofy a nepriaznivé vplyvy zmeny klímy.

Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

- *implementáciu projektov rozvoja infraštruktúry s cieľom zvýšiť pripravenosť na prírodné a ľudmi spôsobené hrozby a/alebo katastrofy a na nepriaznivé vplyvy (existujúce alebo potenciálne) zmeny klímy vrátane*

- *Spoločných intervenčných a preventívnych činností zameraných na zmiernenie účinkov extrémnych poveternostných podmienok so zvýšenou frekvenciou v dôsledku zmeny klímy (napr. prevencia povodní, zadržiavanie vôd na zníženie negatívnych účinkov sucha, monitorovanie a ochrana cezhraničných útvarov podzemných vôd);*

- *Spoločných intervenčných a preventívnych činností zameraných na zmiernenie prírodných a ľudmi spôsobených environmentálnych rizík vrátane ochrany lesov (napr. programy obnovy lesov, spoločné opatrenia na ochranu lesa pred negatívnymi účinkami zmeny klímy, spoločné opatrenia proti nezákonnej ťažbe dreva atď.), zlepšenia chemického stavu cezhraničných vôd, zvýšenia intervenčnej kapacity v prípade priemyselných havárií atď.*

- *Vývoja špecifických monitorovacích a výstražných systémov, ktoré regionálnym inštitúciám umožnia efektívne predpovedať, monitorovať a riadiť nepriaznivé účinky zmeny klímy a náhodných prírodných a človekom spôsobených katastrof.*

Typy opatrení 1.2.

Spoločné vzdelávanie, zvyšovanie povedomia a zdieľanie znalostí v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzania rizikám za účelom lepšieho porozumenia, zvýšenia pripravenosti a prevencie

Cieľom tohto typu opatrenia je zvýšiť kapacity miestnych inštitúcií a formálnych a neformálnych skupín spoločnosti, ako aj jednotlivcov, aby pochopili a zvládali hrozby prírodných a človekom spôsobených katastrof a nepriaznivé vplyvy zmeny klímy.

Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

- *Spoločné opatrenia v oblasti vzdelávania a zdieľania znalostí s cieľom zvýšiť organizačnú kapacitu príslušných vnútroštátnych a cezhraničných organizácií, miestnych a regionálnych samospráv a občianskych organizácií (MVO);*
- *Informačné kampane a podujatia na šírenie informácií zamerané na obyvateľov, študentov alebo podniky (napríklad miestni poľnohospodárski producenti) v pohraničných oblastiach, ktoré sú vážne postihnuté rizikami alebo škodami spôsobenými zmenou klímy;*
- *Vývoj nástrojov spoločného zberu údajov a vytváranie spoločných databáz na základe primárnych zdrojov údajov;*
- *Spoločné vzdelávacie opatrenia pre deti, ako sú výlety, školenia, školské podujatia, spoločné vonkajšie programy, tematické tábory spojené s klimatickými zmenami. Tento typ aktivít môže byť doplnený ďalšími horizontálnymi prvkami, ktoré podporujú spoluprácu v tejto špecifickej oblasti, ako napríklad programy vzájomného jazykového vzdelávania pre zúčastnených študentov, prednášky o digitálnej „hygiene“ (bezpečné používanie internetových nástrojov a zdrojov atď.).*

Typy opatrení 1.3.

Rozvoj spoločných stratégií a akčných plánov riadenia katastrof na podporu spoločnej prevencie, pripravenosti a riadenia potenciálnych katastrofických situácií

Cieľom tohto druhu opatrenia je posilniť cezhraničné strategické prístupy, aby sa v pohraničnom regióne umožnila lepšia adaptačná schopnosť voči zmene klímy a rizikám spôsobeným zmenou klímy a ľuďmi. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *rozvoj stratégií a akčných plánov riadenia rizík založených na partnerstve na miestnej a regionálnej úrovni. Akékoľvek stratégie a akčné plány môžu získať podporu, iba ak sú pripravené so zapojením príslušných partnerov a s presvedčivým záväzkom týchto partnerov zväziť tieto stratégie a plány vo svojich budúcich operáciách.*

Typy opatrení 1.4.

Malé projekty spolupráce

Typy opatrení uvedených v tomto oddiele prispievajú k špecifickému cieľu poskytovaním skúseností o úspešnej spolupráci hlavne zainteresovaným stranám na miestnej úrovni, ktoré nie sú schopné alebo nemajú záujem zapojiť sa do rozsiahlejších projektov spolupráce. Malé projekty budú mať integrovaný charakter, a preto sa predpokladá, že prvky zvyšovania povedomia, rozvoja zručností, organizácie podujatí, výskumu a štúdií, ako aj drobného rozvoja miestne vybudovanej infraštruktúry a obstarávania zariadenia malého rozsahu budú oprávnené na financovanie v každom malom projekte v rozsahu, ktorý je potrebný pre úspech projektu.

Typy opatrení, ako je uvedené vyššie, podporujú nasledujúce ciele stratégie EÚ pre podunajskú oblasť EUSDR, ako je vymedzené v akčnom pláne (2020):

Ciele prioritnej oblasti 5 EUSDR „Riadenie environmentálnych rizík“ sú okrem iného

- riešenie výziev spojených s nedostatkom vody a suchom v súlade s Plánom manažmentu správneho územia povodia Dunaja – aktualizácia 2015, správa o vplyvoch sucha v správnom území povodia Dunaja v roku 2015 (termín v roku 2016) a prebiehajúce práce v oblasti prispôsobenia sa zmene klímy,
- poskytovanie a zlepšovanie nepretržitej podpory pri plnení Plánu manažmentu povodňových rizík na Dunaji – prijatého v roku 2015 v súlade so smernicou o povodniach v EÚ – s cieľom dosiahnuť do roku 2021 výrazné zníženie počtu povodňových rizík, pri zohľadnení potenciálnych vplyvov klimatických zmien a stratégií prispôsobenia sa a
- podpora hodnotenia rizík katastrof v podunajskej oblasti, podnecovanie akcií na podporu odolnosti voči katastrofám, pripravenosti a reakčných činností v súlade s mechanizmom EÚ v oblasti civilnej ochrany.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevku

Nevzťahuje sa

2.1.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Ukazovateľ	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
PO2	iv)	RCO87	Organizácie spolupracujúce cezhranične			
PO2	iv)	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány			
PO2	iv)	RCO116	Spoločne vypracované riešenia			
PO2	iv)	RCO 84	Pilotné opatrenia vypracované spoločne a implementované do projektov			

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorit a	Špecifick ý cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotk a	Východiskov á hodnota	Referenčný rok	Konečn á cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
PO2	iv)	RCR84	Organizácie spolupracujúce cezhranične po ukončení projektu						
PO2	iv)	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prevzaté organizáciami						
PO2	iv)	RCR104	Riešenia prevzaté alebo rozšírené organizáciami						

2.1.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny opatrení sú

- populácia v programovej oblasti, ktorá má priamy prospech z opatrení slúžiacich na zvýšenie jej bezpečnosti a zníženie jej expozície vplyvom klimatických zmien
- verejné a poloverejné inštitúcie v programovej oblasti, najmä tie pôsobiace v sfére ochrany životného prostredia a prírody, vodného hospodárstva, lesného hospodárstva a pohotovostných služieb zapájaním sa do akcií a preberaním riešení vyvinutých v projektoch, zlepšovaním ich schopností a odolnosti

Podľa princípu partnerstva bude môcť k vyššie uvedeným akciám prispieť množstvo právnických osôb z programovej oblasti ako prijímatelia. To zahŕňa (okrem iného):

- Miestne, regionálne alebo celoštátne orgány verejnej správy vrátane tematických orgánov pre správu životného prostredia, prírody, vody a katastrof
- verejné alebo poloverejné územné agentúry, ako sú miestne alebo regionálne rozvojové agentúry, environmentálne združenia energetických agentúr
- záujmové skupiny vrátane občianskych organizácií (MVO) pôsobiace na regionálnej a miestnej úrovni
- verejné alebo súkromné organizácie pre vyššie vzdelávanie a výskum
- verejné alebo súkromné a formálne a neformálne vzdelávacie inštitúcie

2.1.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Opatrenia sa budú vykonávať v celej programovej oblasti. Osobitne zraniteľné územia budú identifikované vo výzvach na predloženie návrhov a budú uprednostnené. IÚI, miestne rozvoje vedené komunitou alebo ďalšie územné nástroje sa nepoužijú.

2.1.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebude použitý žiadny finančný nástroj.

2.1.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

2.1.2. SO vii) posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.1.2.1. Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy opatrení uvedené v tomto oddiele prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa podporou náležitej ochrany a riadenia prírodných zdrojov a biodiverzity regiónu a tiež pomáhajú znižovať záťaž znečistenia ovzdušia, pôdy a vôd v oblasti hraníc. Opatrenia budú zamerané predovšetkým na znečistenie vôd zle obhospodávaným komunálnym odpadom, kontaminovanú pôdu v opustených priemyselných a ťažobných lokalitách, ako aj na kontaminované cezhraničné útvary podzemných vôd a znečistenie ovzdušia pochádzajúce z dopravy.

Typy opatrení 2.1.

Spoločné iniciatívy na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja prírodných oblastí: technická príprava projektov spoločného rozvoja infraštruktúry a realizácia projektov rozvoja infraštruktúry spoločného záujmu

Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

- *Spoločné intervencie na rekonštrukciu/ochranu, obnovu alebo revitalizáciu prirodzených biotopov zamerané na ochranu a obnovu miestnych a regionálnych ekosystémov, zlepšenie biodiverzity a prepojenia biotopov.*
- *Vytváranie náučných chodníkov v prírode, prepojených medzi hranicami (geograficky alebo tematickým zameraním);*
- *Opätovné zavedenie pôvodných druhov do cezhraničných biotopov, kontrola invazívnych druhov;*
- *Spoločné intervencie na mapovanie zdrojov znečistenia a/alebo vývoj aktuálnych riešení na odstránenie alebo zníženie rôznych zdrojov znečistenia a znečisťujúcich látok zo vzduchu, pôdy alebo vody*
- *Vývoj špecifických spoločných monitorovacích systémov, ktoré regionálnym inštitúciám umožnia efektívne predpovedať, monitorovať a riadiť zmeny stavu environmentálnych prvkov a biodiverzity vrátane vývoja varovných mechanizmov pred znečistením.*

Typy opatrení 2.2.

Spoločné vzdelávacie činnosti a zvyšovanie informovanosti a výmena znalostí v oblasti ochrany prírody a biodiverzity

Cieľom tohto typu opatrenia je zvýšiť kapacity príslušných miestnych inštitúcií, formálnych i neformálnych skupín spoločnosti a jednotlivcov, aby pochopili dôležitosť prírodného bohatstva a biodiverzity, ekologických prístupov a sietí a riadili ich. V dôsledku realizovaných akcií sa okrem toho očakáva zvýšenie kapacity na pochopenie hlavných hybných síl, mechanizmov a potenciálnych nástrojov a opatrení na zníženie alebo odstránenie znečistenia prvkov životného prostredia – so zameraním na útvary povrchových a podzemných vôd, pôdu a vzduch – medzi hranicami. Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

Organizovanie informačných kampaní, spoločenských podujatí, online podujatí o trvalo udržateľnom využívaní prírodných zdrojov,

- *Zavedenie spoločných programov zvyšovania povedomia s cieľom rozvíjať environmentálne povedomie, porozumieť vplyvu ľudskej spotreby a ďalších činností na zhoršovanie prirodzených biotopov s cieľom rozvíjať environmentálne povedomie.*

- Spoločné činnosti v oblasti učenia a zdieľania znalostí v oblasti ochrany životného prostredia a prírody zamerané na zvýšenie organizačnej kapacity príslušných národných a cezhraničných organizácií, príslušných miestnych a regionálnych verejných inštitúcií (v prípade potreby vrátane verejnej správy) a občianskych organizácií.

- Spoločné vzdelávacie podujatia pre deti, ako sú výlety, školenia, školské podujatia, spoločné vonkajšie programy (napr. turistika, kempovanie, pozorovanie vtákov), tematické tábory pre deti/mládež spojené s ochranou prírody a životného prostredia. Tento druh aktivít je možné doplniť ďalšie horizontálne prvky, ktoré podporujú spoluprácu v tejto konkrétnej oblasti, ako napríklad programy vzájomného jazykového vzdelávania pre zúčastnených študentov, prednášky o digitálnej „hygiene“ (bezpečné používanie internetových nástrojov a zdrojov atď.).

Vývoj nástrojov spoločného zberu údajov a vytváranie spoločných databáz na základe primárnych zdrojov údajov.

Typy opatrení 2.3.

Rozvoj spoločných stratégií a akčných plánov na podporu spoločnej ochrany a zveľad'ovania prírodných zdrojov a na zníženie znečistenia

Cieľom tohto typu opatrenia je posilniť cezhraničné strategické prístupy, aby sa umožnila lepšia ochrana a zveľad'ovanie prírodných zdrojov a aby sa znížilo bremeno znečistenia týchto aktív v regióne. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *rozvoj integrovaných stratégií a akčných plánov založených na partnerstve na ochranu, zachovanie a zlepšovanie biodiverzity a biotopov, ekologických sietí a koridorov a udržateľnej valorizácie prírodných aktív (ako napríklad spoločné stratégie a plány revitalizácie)*
- *rozvoj integrovaných stratégií a akčných plánov založených na partnerstve so zreteľom na zníženie znečistenia prvkov životného prostredia – so zameraním na útvary povrchových a podzemných vôd, pôdu a vzduch.*

Akékoľvek stratégie a akčné plány môžu získať podporu, iba ak sú pripravené so zapojením príslušných partnerov a s presvedčivým záväzkom týchto partnerov zväziť tieto stratégie a plány vo svojich budúcich operáciách.

Typy opatrení 2.4.

Malé projekty spolupráce

Typy opatrení uvedených v tomto oddiele prispievajú k špecifickému cieľu poskytovaním skúseností o úspešnej spolupráci hlavne zainteresovaným stranám na miestnej úrovni, ktoré nie sú schopné alebo nemajú záujem zapojiť sa do rozsiahlejších projektov spolupráce. Malé projekty budú mať integrovaný charakter, a preto sa predpokladá, že prvky zvyšovania povedomia, rozvoja zručností, organizácie podujatí, výskumu a štúdií, ako aj drobného rozvoja miestne vybudovanej infraštruktúry a obstarávania zariadenia malého rozsahu budú oprávnené na financovanie v každom malom projekte v rozsahu, ktorý je potrebný pre úspech projektu.

Typy opatrení, ako je uvedené vyššie, podporujú nasledujúce ciele stratégie EÚ pre podunajskú oblasť EUSDR, ako je vymedzené v akčnom pláne (2020):

Prioritná oblasť 6 „Zachovávať biodiverzitu, krajinu a kvalitu vzduchu a pôdy“ sa zameriava na

- zlepšenie riadenia lokalít sústavy Natura 2000 a ďalších chránených oblastí prostredníctvom nadnárodnej spolupráce a budovaním kapacít.

- posilnenie úsilia zameraného na zastavenie zhoršovania stavu druhov a biotopov, ktoré sa vyskytujú v podunajskej oblasti a na ktoré sa vzťahujú právne predpisy EÚ v oblasti prírody, a najmä pokračovať v prebiehajúcich prácach a úsilí o zabezpečenie životaschopných populácií dunajských druhov jeseterov.
- obmedzenie privádzania a šírenia invazívnych nepôvodných druhov (IAS) v podunajskej oblasti
- údržbu a obnovu prvkov zelenej a modrej infraštruktúry prostredníctvom integrovaného územného rozvoja a plánovania ochrany.
- zlepšenie a/alebo udržanie kvality pôdy v podunajskej oblasti
- zníženie znečistenia ovzdušia v podunajskej oblasti.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevku

Nevzťahuje sa

2.1.2.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Ukazovateľ	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
PO2	vii)	RCO87	Organizácie spolupracujúce cezhranične			
PO2	vii)	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány			
PO2	vii)	RCO116	Spoločne vypracované riešenia			
PO2	vii)	RCO84	Pilotné opatrenia vypracované spoločne a implementované do projektov			

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorit a	Špecifick ý cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotk a	Východiskov á hodnota	Referenčný rok	Konečn á cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
PO2	vii)	RCR84	Organizácie spolupracujúce cezhranične po ukončení projektu						
PO2	vii)	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prevzaté organizáciami						
PO2	vii)	RCR104	Riešenia prevzaté alebo rozšírené organizáciami						

2.1.2.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny opatrení sú

- populácia v programovej oblasti, ktorá má priamy prospech z opatrení, ktoré vedú k lepším podmienkam prírodných aktív a biodiverzity, lepším ekosystémovým službám a čistejšiemu životnému prostrediu.
- verejné a poloverejné inštitúcie v programovej oblasti, najmä tie v sfére ochrany životného prostredia (ochrana ovzdušia, pôdy, vody) zapájaním sa do akcií a prijímaním riešení vyvinutých v projektoch, zlepšovaním ich schopností a odolnosti

Podľa princípu partnerstva bude môcť k vyššie uvedeným akciám prispieť množstvo právnických osôb z programovej oblasti ako prijímatelia. To zahŕňa (okrem iného):

- Miestne, regionálne alebo celoštátne orgány verejnej správy vrátane tematických orgánov pre správu životného prostredia, prírody, vody
- verejné alebo poloverejné územné agentúry, ako sú miestne alebo regionálne rozvojové agentúry, environmentálne združenia
- záujmové skupiny vrátane občianskych organizácií (MVO) pôsobiace na regionálnej a miestnej úrovni
- verejné alebo súkromné organizácie pre vyššie vzdelávanie a výskum
- verejné alebo súkromné a formálne a neformálne vzdelávacie inštitúcie

2.1.2.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Činnosti sa budú vykonávať v celom programovom regióne.

Pokiaľ ide o zachovanie a obnovu biodiverzity, osobitná pozornosť sa bude venovať citlivým a chráneným oblastiam regiónu, ako sú národné parky alebo lokality sústavy Natura 2000, ako základným prvkom nadnárodnej siete biotopov, a oblastiam, ktoré ich spájajú, pretože sú kľúčové pre posilnenie cezhraničného prepojenia chránených území a biotopov a súvisiacich ekosystémových služieb. Okrem toho budú mať prioritu chránené oblasti s cennými prírodnými aktívami, ktoré sú obzvlášť postihnuté environmentálnym tlakom a/alebo majú potenciál obnoviť biodiverzitu regiónu. IÚI, miestne rozvoje vedené komunitou alebo ďalšie územné nástroje sa nepoužijú.

2.1.2.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebudú použité žiadne finančné nástroje.

2.1.2.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

2.2. Zdravý a atraktívny pohraničný región

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

Textové pole: [300]

2.2.1. SO v) zabezpečenie rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti a posilnenie odolnosti zdravotníckych systémov vrátane primárnej starostlivosti a propagácia zmeny inštitucionálnej starostlivosti na starostlivosť rodinnú a komunitnú

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.2.1.1. Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy opatrení uvedených v tomto oddiele prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa budovaním kapacít zainteresovaných strán v sektore zdravotníctva, aby v epidemických a núdzových situáciách účinne pôsobili spoločne a cez hranice, zlepšili dostupnosť zdravotníckych služieb pomocou digitálnych technológií a zavedením spoločných programov skríningu zdravotnej starostlivosti a podpory zdravia.

Typy akcií 3.1.

Vytvorenie legislatívneho, administratívneho a technického rámca pre spoločné epidemiologické opatrenia a služby cezhraničnej záchrany

Cieľom tohto typu opatrenia je sprístupniť nevyhnutné rámcové podmienky pre zmysluplnú spoluprácu príslušných zainteresovaných strán vnútroštátnych systémov zdravotnej starostlivosti. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *vývoj spoločných metód zberu a harmonizácie údajov a vytváranie spoločných databáz*
- *štúdie s cieľom identifikovať a vypracovať riešenia na odblokovanie právnych, administratívnych a technických prekážok spolupráce a vypracovať spoločne uplatniteľné postupy a protokoly*
- *školenia, workshopy a iné kooperatívne vzdelávacie aktivity na vytváranie, interpretáciu, testovanie a ďalší rozvoj procesov a protokolov spolupráce*

Typy opatrení 3.2.

Investície na zlepšenie spolupráce v oblasti epidemiológie a cezhraničných záchranných služieb

Cieľom tohto druhu opatrenia je poskytnúť investičnú podporu pre rozvoj infraštruktúry (vrátane renovácie budov a nákupu vybavenia) potrebnej na pilotné testovanie a prevádzkovanie spoločných služieb v oblasti boja proti epidémiám a poskytovania spoločných pohotovostných služieb cez hranice. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *rozvoj infraštruktúry vrátane obnovy potrebných častí budov a nákupu vybavenia pre zdravotnícke zariadenia*
- *školenia, workshopy a iné kooperatívne vzdelávacie aktivity na zdieľanie informácií a skúseností súvisiacich so zlepšenými službami*

Typy opatrení 3.3.

Posilnenie využívania digitálnych technológií v zdravotníctve a pri rozvoji zdravia

Cieľom tohto typu opatrenia je podporiť používanie riešení telemedicíny a digitálnych technológií v zdravotníctve a pri rozvoji zdravia s cieľom zlepšiť dostupnosť služieb v oblasti zdravotníctva a rozvoja zdravia. Očakáva sa, že výsledkom akcií bude spolupráca cezhraničných sietí

kompetentných odborníkov na základe spoločne vypracovaných postupov a protokolov využívajúcich digitálne technológie na diaľkovú diagnostiku a konzultácie alebo dohľad a niektoré pilotné investície do nevyhnutných malých investícií, najmä nákupu potrebného vybavenia. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- vykonávanie cielených analýz uskutočniteľnosti cezhraničného použitia digitálnych technológií v zdravotníctve a pri rozvoji zdravia
- školenia, workshopy a iné kooperatívne vzdelávacie aktivity na vytváranie, interpretáciu, testovanie a ďalší rozvoj procesov a protokolov spolupráce
- drobný rozvoj infraštruktúry (vrátane rekonštrukcií budov a nákupu vybavenia) na pilotné testovanie a prevádzkovanie spoločných služieb.

Typy opatrení 3.4.

Implementácia programov zdravotného skríningu a podpory zdravia

Cieľom tohto druhu opatrenia je zvýšiť povedomie a vybudovať znalosti a povedomie v oblasti prevencie chorôb (so zameraním na kardiovaskulárne choroby) a o význame, metódach a zručnostiach podpory zdravia a zvýšiť účinnosť zdravotnej prevencie v regióne. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- návrh a zavedenie miestnych a regionálnych programov skríningu zdravia
- vykonávanie miestnych a regionálnych programov zvyšovania informovanosti a odbornej prípravy v oblasti zdravotnej prevencie a rozvoja zdravia
- realizácia programov rozvoja zručností a školiacich programov v oblasti zdravotnej prevencie a podpory zdravia
- rozvoj infraštruktúry (vrátane rekonštrukcií budov a nákupu vybavenia) nutnej na pilotné testovanie a prevádzkovanie spoločných programov

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevkov

Nevzťahuje sa

2.2.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Ukazovateľ	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
PO4	v)	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány			
PO4	v)	RCO116	Spoločne vypracované riešenia			
PO4	v)	RCO84	Pilotné opatrenia vypracované spoločne a implementované do projektov			

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
PO4	v)	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prevzaté organizáciami						
PO4	v)	RCR104	Riešenia prevzaté alebo rozšírené organizáciami						
PO4	v)	RCR85	Účast' na spoločných cezhraničných aktivitách po ukončení projektu						

2.2.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny akcií sú:

Populácia v programovej oblasti, ktorá má priamy prospech z lepšej zdravotnej starostlivosti a záchranných služieb, najmä populácia v izolovaných oblastiach.

Verejné a poloverejné organizácie (nemocnice, ústavy ambulantnej starostlivosti) zodpovedné za poskytovanie zdravotníckych služieb, ako aj mimovládne neziskové organizácie poskytujúce služby zdravotnej starostlivosti a rozvoja zdravia v pohraničnom regióne zapojením sa do akcií alebo prijímaním riešení, ktoré boli vyvinuté v rámci akcií.

Podľa princípu partnerstva bude môcť k vyššie uvedeným akciám prispieť množstvo právnických osôb z programovej oblasti ako prijímatelia. To zahŕňa (okrem iného):

- Miestne, regionálne alebo celoštátne orgány verejnej správy vrátane tematických orgánov pre zdravotnú starostlivosť a podporu zdravia
- verejné alebo poloverejné územné agentúry, ako sú miestne alebo regionálne rozvojové agentúry,
- mimovládne občianske organizácie (MVO) pôsobiace na regionálnej a miestnej úrovni
- verejné alebo súkromné organizácie pre vyššie vzdelávanie a výskum
- verejné alebo súkromné a formálne a neformálne vzdelávacie inštitúcie

2.2.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Činnosti sa budú vykonávať v celom programovom regióne. IÚI, miestne rozvoje vedené komunitou alebo ďalšie územné nástroje sa nepoužijú.

2.2.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebudú použité žiadne finančné nástroje.

2.2.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

2.2.2. SO vi) posilnenie úlohy kultúry a trvalo udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnom začlenení a sociálnych inováciách

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.2.2.1. Súvisiace typy opatrení a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy opatrení uvedených v tomto oddiele prispievajú k špecifickému cieľu podporou kultúrnej spolupráce a rozšírením ponuky cestovného ruchu na základe udržateľnej valorizácie kultúrnych a prírodných pamiatok regiónu.

Typy opatrení 4.1.

Rozvoj kapacít zberom dát, zdieľaním znalostí a školením

Cieľom tohto typu opatrenia je zvýšiť kapacity príslušných miestnych riadiacich inštitúcií, formálnych a neformálnych skupín spoločnosti a poskytovateľov služieb zapojených do cestovného ruchu, aby mohli služby súvisiace s cestovným ruchom riadiť udržateľnejším spôsobom a poskytovať vyššiu úroveň služieb. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *zber primárnych údajov vrátane vývoja metód harmonizácie údajov a vytvárania spoločných databáz*
- *príprava a zriadenie spoločných systémov monitorovania návštevníkov a aktív*
- *spoločné aktivity v oblasti vzdelávania a zdieľania znalostí s cieľom zvýšiť organizačné znalosti príslušných vnútroštátnych a cezhraničných organizácií, miestnych a regionálnych samospráv a občianskych organizácií (MVO)*
- *školenia pre zainteresované strany z odvetvia cestovného ruchu o témach súvisiacich s environmentálnou, sociálnou a finančnou udržateľnosťou, normami kvality, zdravotnými predpismi a všeobecnými prístupmi spolupráce v cestovnom ruchu*
- *štúdie, aplikovaný výskum a strategické a akčné plánovanie so zreteľom na spôsoby a možnosti využívania prírodného a kultúrneho dedičstva regiónu udržateľným cestovným ruchom*

Typy opatrení 4.2.

Rozvoj spoločných alebo spojených produktov cestovného ruchu vrátane rozvoja cezhraničných sietí a trás

Cieľom tohto typu opatrenia je pomôcť navrhnuť, zorganizovať a zriadiť cezhraničné siete turistických atrakcií a poskytnúť spoločné nástroje na uvedenie týchto sietí na trh a ich dosiahnutie. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *príprava (konceptia, návrh a organizácia) spoločných produktov cestovného ruchu a spoločne poskytovaných služieb (balíčky služieb) vrátane prípravy cezhraničných tematických trás a sietí atrakcií a služieb*
- *investícia (vrátane technického návrhu, analýzy uskutočniteľnosti a realizácie) do infraštruktúry potrebnej pre identitu značky a konzistentnosť kvality služieb v spoločných a prepojených lokalitách kultúrneho a prírodného dedičstva a pre dostupnosť prepojených miest na bicykli*
- *investícia (vrátane technického návrhu, analýzy uskutočniteľnosti a skutočnej realizácie) do infraštruktúry za účelom*
 - *obnovovania, modernizovania alebo transformácie vybudovaných prvkov kultúrneho dedičstva na vhodné na súčasné využitie ako kultúrne zariadenia alebo turistické atrakcie*
 - *zlepšenia dostupnosti nových alebo existujúcich lokalít cestovného ruchu kultúrneho alebo prírodného dedičstva vrátane zabezpečenia bezbariérového prístupu do lokalít, poskytovania digitálnych sprievodcov, kurzov, výstav a iných digitálnych informačných prostriedkov vrátane viacjazyčných služieb na lokalitách a v sieťach alebo sprístupnenie ponúk ľahkej mobility, ako sú „riešenia pre záverečnú časť cesty“, mobilita na požiadanie alebo zlepšenie verejnej dopravy a prepojenia atrakcií na bicykli*
- *Vytvorenie spoločných platforiem pre marketing (vrátane umiestňovania ponúk, rezervačného systému atď.) atrakcií, služieb a sietí*
- *Uľahčenie zavedenia zdravotných predpisov a postupov v oblasti cestovného ruchu, ktoré zaisťujú zdravie každého zúčastneného aktéra v prípade epidemických situácií*

Typy opatrení 4.3.

Podpora miestnej a regionálnej spolupráce v oblasti kultúry a umenia

Cieľom tohto typu opatrenia je zachovávanie a obohacovanie spoločných kultúrnych tradícií a podpora vytvárania nových spoločných kultúrnych a umeleckých produktov. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *organizácia alebo vytváranie spoločných kultúrnych a umeleckých podujatí alebo produktov vrátane tých, ktoré sú postavené na základe zachovávaní a rozvíjania miestnych kultúrnych tradícií*
- *školenia, workshopy a iné kooperatívne vzdelávacie podujatia na podporu kultúrnej spolupráce a medzikultúrneho dialógu*
- *investícia do verejnej kultúrnej infraštruktúry na podporu úsilia o zachovanie a rozvoj*

Typy opatrení 4.4.

Pilotné opatrenia na podporu sociálnych inovácií a začlenenia zraniteľných skupín spoločnosti do kultúrnych aktivít, služieb a projektov cestovného ruchu

Cieľom tohto typu opatrenia je identifikovať a otestovať kooperatívne inovatívne prístupy k poskytovaniu kultúrnych aktivít a služieb spojených s cestovným ruchom na miestnej úrovni, najmä v menej rozvinutých a okrajových oblastiach, vrátane spôsobov a procesov zapojenia jednotlivcov zo zraniteľných skupín. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu použiť nasledovné orientačné činnosti:

- *Výber, vykonávanie a monitorovanie inovatívnych miestnych projektov*

Typy opatrení 4.5.

Malé projekty spolupráce

Typy opatrení uvedených v tomto oddiele prispievajú k špecifickému cieľu poskytovaním skúseností o úspešnej spolupráci hlavne zainteresovaným stranám na miestnej úrovni, ktoré nie sú schopné alebo nemajú záujem zapojiť sa do rozsiahlejších projektov spolupráce. Malé projekty budú mať integrovaný charakter, a preto sa predpokladá, že prvky zvyšovania povedomia, rozvoja zručností, organizácie podujatí, výskumu a štúdií, ako aj drobného rozvoja miestne vybudovanej infraštruktúry a obstarávania zariadenia malého rozsahu budú oprávnené na financovanie v každom malom projekte v rozsahu, ktorý je potrebný pre úspech projektu.

Typy opatrení, ako je uvedené vyššie, podporujú nasledujúce ciele stratégie EÚ pre podunajskú oblasť EUSDR, ako je vymedzené v akčnom pláne (2020):

Prioritná oblasť 3 „Na podporu kultúry a cestovného ruchu, kontaktov medzi ľuďmi“:

I. Rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu rozvojom trvalo udržateľných foriem cestovného ruchu (produkty zeleného turizmu a riešenia trvalo udržateľnej mobility) a zaistením trvalo udržateľného zachovania, udržiavania, socializácie a súčasnej interpretácie kultúrneho dedičstva a prírodných hodnôt;

II. Veda, výskum a nové technológie v kultúre, cestovnom ruchu a v medziľudských kontaktoch podporovaním zavádzania harmonizovaného monitorovacieho systému zameraného na trvalo udržateľný cestovný ruch a kultúrne/prírodné dedičstvo a propagáciou výmeny postupov a budovania kontaktov v oblasti a.) Umenia vrátane súčasného umenia b.) Podpory vytvárania väzieb a synergií medzi kultúrnymi a kreatívnymi odvetviami a odvetvím cestovného ruchu;

III. Valorizácia, propagácia a ochrana kultúrneho dedičstva, okrem iného tým, že sa podunajská oblasť stane dôležitou európskou turistickou destináciou, podporou rozvoja kvalitných produktov, infraštruktúry a inovatívnych foriem cestovného ruchu a kultúry zo strany MSP a verejno-

súkromných partnerstiev a podporou kvalifikovanej pracovnej sily, vzdelávania a rozvoja zručností v oblasti cestovného ruchu a kultúry pre udržateľné pracovné miesta v regióne

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevku

Nevzťahuje sa

2.2.2.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Ukazovateľ	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
PO4	vi)	RCO83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány			
PO4	vi)	RCO84	Pilotné opatrenia vypracované spoločne a implementované do projektov			
PO4	vi)	RCO116	Spoločne vypracované riešenia			
PO4	vi)	RCO85	Účasť na spoločných schémach odbornej prípravy			

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorit a	Špecifick ý cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotk a	Východiskov á hodnota	Referenčn ý rok	Konečn á cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
PO4	vi)	RCR79	Spoločné stratégie a akčné plány prevzaté organizáciami						
PO4	vi)	RCR85	Účasť na spoločných cezhraničných aktivitách po ukončení projektu						
PO4	vi)	RCR104	Riešenia prevzaté alebo rozšírené organizáciami						
PO4	vi)	RCR81	Absolvovanie spoločných schém odbornej prípravy						

2.2.2.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny akcií sú:

Populácia v programovej oblasti, ktorá má priamy prospech z aktívnejšieho kultúrneho života a udržateľného – inkluzívnejšieho, stabilnejšieho a environmentálne menej škodlivého – toku turistov v pohraničnej oblasti.

Verejné, súkromné a občianske (MVO) organizácie a jednotlivci, ktorí poskytujú služby súvisiace s cestovným ruchom alebo spravujú prírodné alebo kultúrne bohatstvo v pohraničnom regióne zapojením sa do akcií alebo prijatím riešení vyvinutých v rámci týchto akcií.

Možnými prijímateľmi sú v zásade všetky právnické osoby, ktoré môžu prispieť k vyššie uvedeným akciám. To zahŕňa (okrem iného):

- Miestne, regionálne alebo celoštátne orgány verejnej správy
- Verejné kultúrne inštitúcie
- občianske a profesijné združenia vrátane profesionálnych výtvarníkov a samostatne organizujúcich sa („radových“) aktérov
- Záujmové skupiny vrátane mimovládnych organizácií

- Inštitúcie pre vyššie vzdelávanie a výskum
- Vzdelávacie inštitúcie, školiace strediská a školy
- Inštitúcie hospodárskeho rozvoja

2.2.2.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Činnosti sa budú vykonávať v celom programovom regióne. Územné nástroje sa nepoužijú.

2.2.2.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebudú použité žiadne finančné nástroje.

2.2.2.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

2.3. Spolupracujúci región

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

Textové pole: [300]

2.3.1. b) posilniť efektívnu verejnú správu podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s cieľom vyriešiť právne a iné prekážky v pohraničných oblastiach

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.3.1.1. Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Typy opatrení 5.1.

Inštitucionálna spolupráca medzi verejnými a občianskymi organizáciami

Typy opatrení uvedených v tomto oddiele prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa tým, že poskytujú príležitosť spolupráce širokému spektru partnerov pri témach, ktoré nie sú vybrané pre tematickú koncentráciu programu, ale sú v oblastiach relevantné, najmä pri skúmaní príležitostí pre ďalšie témy spolupráce v budúcnosti.

Osobitnou prioritnou oblasťou v rámci týchto typov opatrení je posilnenie cezhraničnej spolupráce s cieľom zvýšiť hospodársku výkonnosť regiónu, väčšinou prostredníctvom

- vytvárania a rozvoja prevádzkových sietí (ako sú klastre, siete vedeckých a priemyselných parkov a logistické centrá) príslušných zainteresovaných strán a uľahčenie zdieľania a prenosu znalostí
- spoločného rozvoja miestnych spôsobov a metód stimulácie podnikania v pohraničnej oblasti s dôrazom na inovátné prístupy a formy ekonomických aktivít, ktoré zodpovedajú špecifickému miestnemu dopytu
- posilnenia prenosu znalostí a budovania kapacít miestnych orgánov, podnikov, akademickej obce a občianskej spoločnosti v oblasti inteligentnej špecializácie s cieľom vytvárať synergie a vytvárať pridanú hodnotu cezhraničnou spolupracou.

Na posilnenie spolupráce v týchto oblastiach je najmenej jedna tretina rozpočtu pridelená prioritne „2.3. Spolupracujúci región“ na podporu uskutočniteľných projektov, ktoré sa zaoberajú vyššie uvedenými témami. Možné činnosti môžu zahŕňať, okrem iného:

- vykonávanie predbežných štúdií a plánovanie budúcich štruktúr a oblastí spolupráce vrátane prípravy strategických akcií a projektov, ktoré sa majú realizovať napr. v nasledujúcom období tvorby programu
- výmena skúseností a zdieľanie údajov a znalostí potrebných na riešenie súčasných problémov spolupráce alebo predchádzanie potenciálnym výhľadovým konfliktom alebo rizikám alebo na spoločné využívanie príležitostí
- harmonizácia existujúcich a vývoj nových nástrojov, metód, procesov a postupov s cieľom dosiahnuť účinnejšiu a efektívnejšiu spoluprácu, budovanie kontaktov a lepší výkon inštitúcií
- organizačný rozvoj a rozvoj zručností zamestnancov na inštitucionálnej úrovni za účelom účinnejšej a efektívnejšej spolupráce, budovania kontaktov a zlepšenia inštitucionálnej výkonnosti

Potenciálne tematické oblasti činností môžu okrem iného zahŕňať:

- inteligentnú špecializáciu, podnikanie a rozvoj obchodu, digitalizáciu
- energetickú účinnosť a obnoviteľnú energiu
- vzdelávanie so zameraním na odborné školenia zlepšujúce rovnaký prístup k inkluzívnym a kvalitným službám vo vzdelávaní
- sociálno-ekonomické začlenenie marginalizovaných komunit
- koordináciu plánov rozvoja cezhraničnej dopravy vrátane rozvoja verejnej dopravy a rozvoja dopravnej dostupnosti pohraničných staníc

– *činnosť pohraničnej stráže a colné služby*

Typ opatrení, ako je uvedené vyššie, podporujú nasledujúce ciele stratégie EÚ pre podunajskú oblasť EUSDR, ako je vymedzené v akčnom pláne (2020):

Prioritná oblasť 10 „Posilniť inštitucionálne kapacity a spoluprácu“ sa zameriava na

- posilňovanie inštitucionálnych kapacít s cieľom zlepšiť rozhodovanie a administratívnu výkonnosť.
- zvýšenie zapojenia občianskej spoločnosti a miestnych aktérov do účinnej tvorby a vykonávania politiky.
- zlepšovanie koordinácie a znalostí s cieľom lepšie využívať finančné prostriedky a vyvíjať nástroje financovania založené na potrebách

Najrelevantnejšie opatrenia sú tieto:

(Opatrenie č. 2) „Uľahčiť administratívnu spoluprácu komunit žijúcich v hraničných regiónoch“

(Opatrenie č. 7) „Posilniť zapojenie občianskej spoločnosti a miestnych aktérov v podunajskej oblasti“

(Opatrenie č. 8) „Posilniť kapacity miest a obcí s cieľom uľahčiť miestny a regionálny rozvoj“

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania príspevkov

Nevzťahuje sa

2.3.1.2. Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID [5]	Ukazovateľ	Merná jednotka [255]	Čiastkový cieľ (2024) [200]	Konečná cieľová hodnota (2029) [200]
ISO1	b)	RCO87	Organizácie spolupracujúce cezhranične			
ISO1	b)	RCO81	Účasť na spoločných cezhraničných aktivitách			

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorit a	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
ISO1	b)	RCR84	Organizácie spolupracujúce cez hranice po ukončení projektu						

2.3.1.3. Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavnou cieľovou skupinou sú občania spolupracujúcich krajín, ktorí pociťujú výhody spolupráce – prostredníctvom verejných alebo občianskych organizácií pôsobiacich na miestnej úrovni. Prijímatelia sú teda prevažne

- Verejné organizácie a orgány na národnej úrovni vrátane ich regionálnych alebo miestnych pobočiek
- Miestne a regionálne verejné orgány alebo poloverejné orgány
- Organizácie spravujúce konkrétne územia (napríklad euroregióny a EZÚS)
- Verejné alebo občianske organizácie pre hospodársky rozvoj vrátane komerčných/obchodných/poľnohospodárskych komôr
- Verejné alebo občianske vzdelávacie inštitúcie a organizácie poskytujúce vzdelávacie služby
- Občianske (mimovládne) organizácie a iné záujmové skupiny
- Verejné inštitúcie vyššieho vzdelávania, univerzity, verejné výskumné inštitúcie
- verejné a občianske orgány a inštitúcie zodpovedné za MSP a hospodársky rozvoj alebo riadenie inovácií
- orgány verejnej správy pre obchodnú infraštruktúru (ako sú priemyselné parky, vedecké parky atď.)

2.3.1.4. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Činnosti sa budú vykonávať v celom programovom regióne. IÚI, miestne rozvoje vedené komunitou alebo ďalšie územné nástroje sa nepoužijú.

2.3.1.5. Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Nebudú použité žiadne finančné nástroje.

2.3.1.6. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)

3. Finančný plán

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f)

3.1 Finančné rozpočtové prostriedky podľa roku

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g) bod i), článok 17 ods. 4 písm. a) až d)

Tabuľka 7

<i>Fond</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>	<i>Spolu</i>
<i>EFRR</i> <i>(cieľ</i> <i>územná</i> <i>spolupráca)</i>								
<i>IPA III</i> <i>cezhraničná</i> <i>spolupráca¹</i>								
<i>NDICI</i> <i>cezhraničná</i> <i>spolupráca¹</i>								
<i>IPA III²</i>								
<i>NDICI²</i>								
<i>PZKÚ³</i>								
<i>Fondy</i> <i>Interreg⁴</i>								
<i>Spolu</i>								

3.2. Celkové finančné rozpočtové prostriedky podľa fondu a národného spolufinancovania

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f) bod ii), článok 17 ods. 4 písm. a) až d)

¹ *Interreg A, vonkajšia cezhraničná spolupráca*

¹ *Interreg A, vonkajšia cezhraničná spolupráca*

² *Interreg B a C*

² *Interreg B a C*

³ *Interreg B, C a D*

⁴ *EFRR, IPA III, NDICI alebo PZKÚ, kde figuruje ako jedna čiastka v rámci Interregu B a C*

Tabuľka 8

Číslo politického ho cieľa	Priorita	Fond (podľa potreby)	Základ pre výpočet podpory EÚ (celkové oprávnené náklady alebo verejný príspevok)	Príspevok EÚ (a)=(a1)+(a2)	Orientačné rozdelenie príspevku EÚ		Národný príspevok (b)=(c)+(d)	Orientačné rozdelenie národného príspevku		Spolu (e)=(a)+(b)	Miera spolufinancovania (f)=(a)/(e)	Príspevky tretích krajín (pre informáciu)
					bez TA podľa článku 27(1) (a1)	spolu s TA podľa článku 27(1) (a2)		Národný verejný príspevok (c)	Národný súkromný príspevok (d)			
	Priorita 1	EFRR										
		IPA III cezhraničná spolupráca ¹										
		NDICI cezhraničná spolupráca ¹										
		IPA III ²										
		NDICI ²										
		PZKÚ ³										
		Fondy Interreg ⁴										
	Priorita 2	(rovnaké fondy ako sú uvedené vyššie)										
	Spolu	Všetky fondy										
		EFRR										
		IPA III cezhraničná spolupráca										
		NDICI cezhraničná spolupráca										
		IPA III										
		NDICI										
		PZKÚ										
		Fondy Interreg										
	Spolu	Všetky fondy										

¹ Interreg A, vonkajšia cezhraničná spolupráca

¹ Interreg A, vonkajšia cezhraničná spolupráca

² Interreg B a C

² Interreg B a C

³ Interreg B, C a D

⁴ EFRR, IPA III, NDICI alebo PZKÚ, kde figuruje ako jedna čiastka v rámci Interregu B a C

4. Aktivity uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g)

Partneri a ich úlohy pri príprave programu

V súlade so zásadou viacúrovňového riadenia bolo zapojenie partnerov ústredným prvkom počas celého vývoja programu. Proces tvorby programu koordinoval programový výbor (PC), ktorý bol zriadený v apríli 2020, a pozostáva z príslušných ministerstiev a organizácií z regionálnych/okresných/miestnych úrovní z programových krajín.

Z Maďarska k nim patria: Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu, odbor programov cezhraničnej spolupráce (riadiaci orgán programu HUSKROUA ENI CBC 2014-2020), Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu, odbor vodnej diplomacie a stratégie podunajskej oblasti, Programová kancelária Széchenyi nezisková spoločnosť Llc, Župná rada Boršodsko-abovsko-zemplínskej župy, Župná rada Sabolčsko-satmársko-berežskej župy.

Zo Slovenska: Ministerstvo financií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ako vnútroštátny orgán pre program HUSKROUA) a ako centrálny koordinačný orgán (sekcia centrálného koordinačného orgánu (CKO)); Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (sekcia hospodárskej spolupráce; odbor obchodného ústredia), Prešovský samosprávny kraj (odbor strategického rozvoja a projektového manažmentu), Košický samosprávny kraj (odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia)

Z Rumunska: Ministerstvo pre rozvoj a správu verejných prác (Vnútroštátny orgán pre program HUSKROUA), Ministerstvo zahraničných vecí, Župná rada Satumarskej župy, Župná rada Marmarošskej župy, Župná rada župy Suceava

Z Ukrajiny: Sekretariát kabinetu ministrov Ukrajiny (Vnútroštátny orgán pre program HUSKROUA), Ministerstvo zahraničných vecí Ukrajiny, Zakarpatská regionálna štátna správa, Ivanofrankivská regionálna štátna správa, Černovická regionálna štátna správa.

Zástupcovia Spoločného technického sekretariátu programu ENI CBC Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina (ďalej len „STS“) (vrátane pobočiek) sa zúčastňujú na zasadnutiach programového výboru v koordinačnej a profesionálnej podpornej funkcii.

Proces tvorby programu zahŕňal aj poradcov na centrálnej a miestnej úrovni, ako aj zástupcov občianskej spoločnosti, ktorí ponúkli hodnotné vstupy do procesu tvorby programu. Programový výbor je/bol rozšírený o účasť a zahrňoval poradcov tiež v súlade s Delegovaným nariadením Komisie (EÚ) č. 240/2014 o kódexe správania pre partnerstvo a tiež následne po tom ako sa zvolia ciele politiky. Z Maďarska už boli poradné inštitúcie predstavené v programovom výbore: Sekretariát podunajskej regionálnej stratégie (Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu, odbor vodnej diplomacie a stratégie podunajskej oblasti). Zástupca Európskej komisie a experti projektu TESIM boli pozvaní na zasadnutie programového výboru ako poradcovia.

Kľúčové čiastkové ciele procesu tvorby programu:

- schôdze programového výboru za účasti členov programového výboru
- externí experti pripravili počiatočnú správu
- poradcovia a experti navrhli územnú analýzu
- tím externých expertov navrhol kapitolu 2 „Priority“ dokumentu IP, spoločne s expertmi na strategické environmentálne hodnotenie (expertí SEA)
- ďalšie kapitoly ako napríklad Komunikácia, Implementácia, Zodpovednosti sú vytvárané interne, ale sú schválené programovým výborom

Úlohou programového výboru – okrem riadenia a strategickej koordinácie procesu plánovania – bolo prediskutovať a schváliť hlavné čiastkové ciele a výstupy procesu tvorby programu (územná analýza,

strategické environmentálne hodnotenie (SEA), pracovné dokumenty súvisiace so stratégiou a obsahom návrhu programu Interreg).

Aby sa zabezpečila uspokojivá úroveň územného vlastníctva a v súlade so zásadou inkluzívneho partnerstva, boli riadne konzultované príslušné zainteresované strany partnerských krajín vrátane organizácií občianskej spoločnosti a miestnych orgánov. Mali včasný prístup k relevantným informáciám, ktoré im umožnili vykonávať zmysluplnú úlohu počas navrhovania a ovplyvňovať implementačné a monitorovacie procesy budúceho programu.

Vzhľadom na bezpečnostné opatrenia, ktoré štyri vlády uplatňovali počas pandémie ochorenia COVID, sa ich účasť uskutočnila prostredníctvom série online workshopov, rozhovorov a verejných online konzultácií s cieľom nadviazať s nimi aktívny dialóg (napr. identifikácia miestnych výziev a rozvojové potreby, konkrétne opatrenia a nápady projektu, existujúci a potenciálni žiadatelia a siete spolupráce atď.).

Online prieskumy v 4 národných jazykoch boli odoslané online širokému spektru zainteresovaných strán, približne 700 kontaktom. Online workshopy na diskusiu o územnej analýze boli zorganizované za účelom zapojenia zainteresovaných strán do procesu tvorby programu takto:

Maďarsko: 16. novembra 2020

Rumunsko: 19. novembra 2020

Ukrajina: 19. novembra 2020

Slovenská republika: 20. novembra 2020

Workshopy a online prieskumy vyústili do územnej analýzy, ktorá potom slúžila ako pevný základ pre ďalšiu prácu na výbere cieľov politik a formovaní dokumentu programu Interreg.

Verejnosť bola informovaná o procese tvorby programu na viacerých miestach; hlavne na webových stránkach predchádzajúceho programu a na webových stránkach spoločnosti externých expertov.

Partneri a ich úlohy pri vykonávaní programu

Partneri zo zúčastnených krajín sa zapoja do vykonávania programu vrátane ich účasti v monitorovacom výbore. Monitorovací výbor bude dohliadať na program a jeho výkonnosť a podľa toho sa bude rozhodovať.

Partnerské krajiny majú v úmysle zabezpečiť úzku spoluprácu medzi partnermi v zúčastnených krajinách a so súkromným a ostatnými sektormi. Zloženie monitorovacieho výboru odsúhlasia partnerské krajiny a zabezpečia vyvážené zastúpenie:

- príslušných orgánov vrátane sprostredkovateľských orgánov;
- zástupcov programových partnerov uvedených v článku 6 nariadenia (EÚ) NSU z partnerských štátov a podľa Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 240/2014 zo 7. januára 2014 o európskom kódexe správania pre partnerstvo v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Nastavenie bude zabezpečené nomináciou partnerských krajín. Monitorovací výbor prijme svoj rokovací poriadok, ktorý bude obsahovať ustanovenia o jeho fungovaní, o právach a povinnostiach, o hlasovacích právach a pravidlách účasti na zasadaniach, ako aj prostriedky a nástroje na riešenie konfliktu záujmov. Rokovací poriadok sa zverejní podľa článku 28.4 nariadenia Interreg.

Zoznam členov bude zverejnený na webovej stránke.

Na zaistenie lepšieho zapojenia programových partnerov do implementácie, online platforma Interreg + (systém elektronickej výmeny údajov) bude využívaná na komplexné aktuálne informácie o vykonávaní programu a kvantitatívnych údajoch.

Inštitucionálny koordinačný mechanizmus

Partnerská dohoda okrem iných dôležitých prvkov popíše mechanizmus koordinácie, vymedzenia a komplementárností medzi fondmi a koordinácie medzi národnými a regionálnymi programami, ako aj komplementárností medzi fondmi a inými nástrojmi Únie.

Partneri programu podporovaní prácou monitorovacieho výboru, spoločného sekretariátu (s jednou alebo viacerými pobočkami v partnerských krajinách), kontrolórov a ďalších programových orgánov budú využívaní ako trvalé koordinačné mechanizmy zabezpečujúce celkovú koordináciu a monitorovanie

implementácie fondov NDICI a iných finančných prostriedkov Únie a príslušných vnútroštátnych nástrojov financovania.

V Maďarsku patrí portfólio plánovania a vykonávania programov Interreg, ktoré sú spolufinancované z fondov EFRR, IPA/IPA II/IPA III a ENPI/ENI/NDICI, pod ministerstvo zahraničných vecí a obchodu (MZV). Vo fáze plánovania MZV koordinovalo proces tvorby programu všetkých programov cezhraničnej spolupráce na ktorých sa Maďarsko zúčastňuje, a na procese sa tiež podieľalo Ministerstvo inovácií a technológií/Úrad predsedu vlády ako koordinátor fondov kohéznej politiky v Maďarsku, a Ministerstvo financií, ktoré je zodpovedné za územný rozvoj na vnútroštátnej úrovni.

Zodpovednosť za plánovanie a vykonávanie na Slovensku nesie Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (sekcia hospodárskej spolupráce; odbor obchodného ústredia), sekcia centrálného koordinačného orgánu (CKO) Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

V Rumunsku tieto funkcie patria Ministerstvu rozvoja, verejných prác a verejnej správy.

Na Ukrajine – Sekretariát kabinetu Ministerstva Ukrajiny a Ministerstvo zahraničných vecí Ukrajiny sa podieľajú na fáze plánovania a budúceho vykonávania.

Okrem toho bude koordinácia zabezpečená príležitostným pozývaním orgánov zodpovedných za programy na schôdze monitorovacieho výboru alebo pravidelnými konzultáciami na národnej úrovni o konkrétnych témach pred zasadnutiami a rozhodnutiami monitorovacieho výboru.

Monitorovanie a hodnotenie:

Hlavným orgánom zodpovedným za monitorovanie a hodnotenie programu je monitorovací výbor za pomoci spoločného sekretariátu, informačných bodov. Monitorovací výbor bude pravidelne skúmať okrem iného:

- pokrok pri vykonávaní programu a pri dosahovaní jeho čiastkových cieľov a cieľov programu Interreg;
- akékoľvek problémy, ktoré ovplyvňujú výkonnosť programu a opatrenia prijaté na riešenie týchto problémov;
- pokrok dosiahnutý pri vykonávaní hodnotení, syntézach hodnotení a akýchkoľvek následných krokoch prijatých vzhľadom na zistenia
- vykonávanie komunikačných akcií a akcií zviditeľňovania;
- pokrok pri vykonávaní operácií programu so strategickým významom a, v prípade potreby, veľkých infraštruktúrnych projektov;
- pokrok v budovaní administratívnych kapacít pre verejné inštitúcie a prijímateľov, ak je to relevantné.

Monitorovací výbor okrem svojich úloh týkajúcich sa výberu operácií uvedených v článku 22 schvaľuje:

- metodiku a kritériá používané na výber operácií vrátane akýchkoľvek ich zmien po upozornení Komisie, ak o to požiada, vrátane zriadenia špeciálnych riadiacich výborov, ktoré budú zodpovedné za výber operácií;
- plán hodnotenia a všetky jeho zmeny;
- akékoľvek návrhy riadiaceho orgánu na zmenu programu vrátane na prevod v súlade s článkom 19 ods. 5;
- záverečnú správu o výkonnosti.

Za účelom merania pokroku a výkonnosti sa hodnotenie programu bude vykonávať okrem iného podľa týchto kritérií: účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, súdržnosť a pridaná hodnota EÚ s cieľom zlepšiť kvalitu navrhovania a vykonávania programov. Hodnotenia môžu pokrývať aj ďalšie relevantné kritériá, ako napríklad inkluzívnosť, nediskriminácia a viditeľnosť, a môžu zahŕňať viac ako jeden program. Hodnotenie bude verejné.

Vzhľadom na posilnenú úlohu monitorovacieho výboru pri kontrole výkonnosti programu, ako aj pri prenose a transparentnosti údajov sa členovia monitorovacieho výboru zaviazujú poskytovať údaje s

cieľom stanoviť kritériá pre kontrolu výkonnosti a prevziať úlohu poskytovateľov údajov pre územie, ktoré spadá do ich jurisdikcie alebo oblasti odborných znalostí.

Na účely monitorovania budú použité kapacity a zdroje online systému INTERREG+. Program používa systém INTERREG+ na podporu predkladania projektov, ich vykonávania, monitorovania, úpravy a ukončovania. Okrem toho zbiera údaje o pokroku projektov na úrovni programu a prijímateľa.

5. Prístup k informovaniu o programe Interreg a jeho zviditeľňovaniu (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu v sociálnych médiách, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele pre monitorovanie a hodnotenie)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. h)

Komunikácia je o budovaní porozumenia. Strategická komunikácia je kľúčom k úspešnej sociálnej zmene. Je riadená úlohami, sústredená na publikum a orientovaná na činnosti. Komunikácia je považovaná za dôležitý nástroj pri plnení programu na: informovanie o existencii programu; zabezpečenie komunikácie medzi orgánmi programu (interná komunikácia); poskytovanie potrebných informácií potenciálnym žiadateľom a prijímateľom projektu; informovanie o úspechoch programu; zvýšenie transparentnosti financovania EÚ; šírenie výsledkov.

Komunikačná stratégia HUSKROUA má byť navrhnutá na začiatku programu, aby pomohla programu dosiahnuť jeho celkové operačné ciele a všeobecne šíriť možnosti financovania pre potenciálnych prijímateľov a všetky zainteresované strany. Aby boli komunikačné ciele účinné, musia byť konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné, zamerané na výsledky a časovo ohraničené.

Kľúčové **komunikačné ciele** súvisiace s programom sú:

- Program je dobre známy a dôveryhodný aktér v cezhraničnej spolupráci: Program je medzi cieľovými skupinami známy; rozdiel medzi programom NDICI a iným nástrojom financovania je rozpoznaný; informácie o možnostiach financovania sú ľahko dostupné;
- Program je vykonávaný efektívne a transparentne: interná komunikácia funguje dobre; identifikované najlepšie postupy pre projekty sa zdieľajú so všetkými projektmi; informácie o aktuálnej situácii programov sú k dispozícii. Pozornosť je venovaná budovaniu kapacít žiadateľov;
- Výsledky programu sú široko rozširované: výsledky sa dajú ľahko nájsť; prijímatelia vedia o financovaní programu; vedúci partneri a partneri chápu dôležitosť komunikácie;
- Pozitívny vplyv spolupráce Interreg na európske inštitúcie a partnerské štáty sa ukazuje ako významný príspevok do oblasti zdieľanej prosperity a dobrého susedstva.

Komunikačné činnosti budú primárne zamerané na:

- Potenciálnych žiadateľov – na zabezpečenie toho, aby boli riadne a včas informovaní o programe, výzvach na predloženie návrhov projektov a zároveň aby sa zaistilo to, že rozumejú administratívne procesu a mechanizmu implementácie;
- Prijímateľov (schválených projektov) – na zabezpečenie toho, aby boli všetky relevantné a potrebné informácie v procese implementácie známe a dodržiavané;
- Širokú verejnosť zapojených krajín – aby sa zoznámili s programom a výsledkami projektu.

Cieľové publikum: verejné národné, regionálne a miestne orgány, regionálne agentúry, univerzity, znalostné a výskumné ústavy, mimovládne organizácie a príslušné súkromné neziskové organizácie.

Komunikácia programu bude založená na nasledujúcich zásadách:

- Transparentnosť – vo všetkých fázach je nevyhnutné sprístupniť informácie o programe verejnosti, a tým dodržať štandardy a požiadavky EÚ;
- Presnosť – informácie sú platné iba vtedy, ak sú presné;
- Včasnosť – včasné informácie sú užitočné pre publikum a vhodné pre uverejnenie v médiách;
- Jasnosť – aby sa zaistilo, že sú pre cieľové publikum zrozumiteľné, musia byť informácie jasné. Pokiaľ možno by mali byť aj stručné.

- Zamerajte sa na projekty a výsledky – projekty sú najlepšimi ambasádormi programu; podpora realizácie a zviditeľnenia projektov a ich iniciatív a výsledkov;
- Výmena najlepších postupov medzi programami Interreg, medzi programom a jeho projektmi a medzi projektmi v rámci programu pomáha zlepšovať výsledky programu.

Okrem týchto zásad program pri plánovaní a realizácii informačných a komunikačných opatrení veľmi dbá na horizontálne zásady programu:

- Trvalo udržateľný rozvoj – postupy, ktoré chránia životné prostredie;
- Rovnosť príležitostí a nediskriminácia – rovnaké príležitosti a nediskriminácia zraniteľných skupín (vrátane etnických menšín, osôb so zdravotným postihnutím, starších ľudí, detí, žien, nezamestnaných atď.);
- Rovnosť medzi mužmi a ženami.

So zvyšujúcim sa využívaním digitálnej angažovanosti je rozvoj robustnej digitálnej stratégie kriticky dôležitý pre úspešnú komunikáciu. Jednou z najnovších a najslubnejších tendencií externej komunikácie je používanie sociálnych médií na informačné účely a účely zviditeľňovania. Sociálne médiá sa ukázali ako veľmi nákladovo efektívny nástroj na oslovenie rôznych cieľových skupín a sú určené na propagáciu programu medzi bežnou populáciou. Interná komunikácia má byť neoddeliteľnou súčasťou komunikačnej stratégie programu. Služi na lepšiu koordináciu a súlad činností medzi zapojenými orgánmi programu.

Efektívne **komunikačné kanály** programu sú:

Online nástroje:

- Webová stránka programu – zdroj informácií nielen pre zúčastnené strany programu (vrátane potenciálnych žiadateľov a skutočných prijímateľov), ale aj pre širšiu verejnosť

- Webové stránky projektu – zosúladienie online prítomnosti projektu s programom. „Nástroj na vytváranie webových stránok“ pre projekty je nástroj integrovaný do webových stránok programu, šetrí čas a peniaze projektov pri vývoji webových stránok. Obsah bude jednoducho zefektívnený pomocou webovej stránky programu a výstupy projektu budú trvalo k dispozícii.

- Komunikačné kampane (krátke propagačné videá/zvukové podcasty a rozprávanie príbehov) – jeden z najdôležitejších nástrojov na oslovenie širšej verejnosti, dáva programu a projektom ľudskú tvár.

- Európsky deň spolupráce – zameraný konkrétne na ukážku toho, čo môže cezhraničná spolupráca dosiahnuť u miestneho obyvateľstva

- Sociálne médiá (Facebook, Clubhouse atď.) – rozsiahla medializácia, streamovanie a šírenie programových udalostí. Pokiaľ sú interaktívne, sociálne médiá umožňujú programu disponovať nízko nákladovým komunikačným nástrojom, komunikovať v reálnom čase s cieľovými skupinami a pritom poskytovať a prijímať informácie v reálnom čase. Obojsmerná konverzácia na týchto platformách sa považuje za zásadnú pri budovaní komunity.

- Videá – pôsobia na diváka vizuálne, ľudsky a trvalo o tom, čo program a projekty dosahujú. Propagujú program a projekty na webových stránkach, na podujatiach, pre komunikačné kampane a programy, môžu zahŕňať aj snímky obrazovky a odkazy na relevantné videá v bulletinoch

- Fotografie – relatívne jednoduchý a účinný spôsob vytvárania atraktívnych vizuálnych zobrazení vášho programu a projektov pre propagačné materiály, publikácie, webové stránky a všetky druhy médií.

- Tradičné médiá – mediálna stratégia musí byť súčasťou komunikačnej stratégie každého programu

Offline nástroje:

- Semináre/workshopy pre potenciálnych prijímateľov (spojené s otvorenými výzvami)

- Školenia a schôdze zamerané na tých, ktorí sú už zapojení do aktivít programu: pre prijímateľov projektu (o vzdelávaní, komunikácií, finančnom riadení atď.); pre kontrolórov prvej úrovne atď.

- Účasť na podujatiach tretích strán – zvyšovanie povedomia o programe, prístup k osvedčeným postupom a zdieľanie pozitívnych príbehov o politikách

Ukazovatele výstupu pre hlavné činnosti: počet návštevníkov webových stránok; počet vystúpení v médiách. Špecifické ukazovatele výstupu pre každú činnosť budú definované každoročne ako súčasť ročného pracovného plánu.

Bude vymenovaný komunikačný referent programu Interreg.

6. Údaje o podpore malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. i), článok 24

Programový výbor sa rozhodol zaviesť prevádzku obmedzených finančných zdrojov počas realizácie programu ako súčasť budúcej výzvy na predloženie návrhov ako povinnú v súlade s nariadením Interreg 2021/1059.

7. Vykonávacie ustanovenia

7.1. Orgány zodpovedné za programy

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. a)

Tabuľka 9

Orgány zodpovedné za programy	Názov inštitúcie [255]	Kontakt [200]	E-mail [200]
Riadiaci orgán	Maďarsko		
Vnútroštátny orgán (pre prípadné programy so zúčastnenými tretími krajinami)	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky Ministerstvo verejných prác, rozvoja a správy Rumunska Sekretariát kabinetu ministrov Ukrajiny		
Orgán auditu	Generálne riaditeľstvo pre audit európskych fondov, Maďarsko	Dr. Balázs Dencső	balazs.dencso@eutaf.gov.hu
Zástupcovia skupiny audítorov (pre prípadné programy so zúčastnenými tretími krajinami)	Generálne riaditeľstvo pre audit európskych fondov, Maďarsko Ministerstvo financií Slovenskej republiky, sekcia auditu a kontroly Rumunský účtovný dvor – audítorský orgán Oddelenie pre programy európskej územnej spolupráce Účtovná komora Ukrajiny		
Orgán, ktorému má Komisia vyplácať platby	Maďarská štátna pokladnica	Szabolcs Jakab	igazolohatosag@allamkincstar.gov.hu

7.2. Postup na zriadenie spoločného sekretariátu

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. b)

Partnerské krajiny súhlasili so zriadením spoločného sekretariátu (SS) pre program INTERREG NEXT Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina na obdobie 2021 – 2027 na základe existujúceho STS programu ENI cezhraničná spolupráca Maďarsko-Slovensko-Rumunsko-Ukrajina na roky 2014-2020. Podľa tohto rozhodnutia bude spoločný sekretariát zriadený v rámci Széchenyi Program Office Nonprofit Llc. (SZPO). Spoločný sekretariát bude funkčne nezávislý v rámci organizačných štruktúr SZPO; napriek tomu spoločnosť zabezpečí potrebnú podporu administratívnych služieb pre plynulú prevádzku, ako aj horizontálne služby pre úspešnú realizáciu programu (napr. koordinácia vývoja a prevádzky monitorovacieho systému programu, regulačná, právna, profesionálna, obstarávacia, finančná a audítorská koordinácia podpora).

Spoločný sekretariát bude úzko spolupracovať s riadiacim orgánom v oblasti koordinácie a realizácie programu a bude poskytovať podporu vnútroštátnym orgánom. Riadiaci orgán a spoločný sekretariát budú zriadené v systéme, ktorý na jednej strane zabezpečí ich spoluprácu a na strane druhej ich nezávislosť. Spoločný sekretariát bude tiež pomáhať monitorovaciemu výboru pri plnení ich príslušných funkcií a úloh (okrem iného pri organizovaní schôdzí monitorovacieho výboru vrátane prípravy a doručovania dokumentov, asistencie pri procese rozhodovania, zaisťovaní následných činností). Okrem toho bude spoločný sekretariát poskytovať žiadateľom informácie o možnostiach financovania, bude pomáhať pri procese hľadania partnerov a vývoji projektov, riadiť proces podávania žiadostí, podporovať proces posudzovania a výberu operácií a bude pomáhať prijímateľom pri realizácii ich operácií. Ďalej bude spoločný sekretariát pripravovať dokumenty na úrovni programu (napr. usmernenia pre žiadateľov a prijímateľov, správy, ktoré má riadiaci orgán predložiť Európskej komisii po schválení monitorovacím výborom), koordinovať hodnotenia vykonávané počas realizácie programu a bude vykonávať informačné a propagačné činnosti.

Počet a kvalifikácia personálu bude zodpovedať vyššie definovaným úlohám. Spoločný sekretariát bude mať zamestnancov s prihladením na programové partnerstvo. Pracovníci budú vybraní po dohode s partnerskými krajinami. O osobe vedúceho spoločného sekretariátu rozhodne výberová komisia zložená z jedného zástupcu každej partnerskej krajiny a zástupcu SZPO ako hostiteľskej inštitúcie. Členov spoločného sekretariátu vyberá výbor zložený z jedného zástupcu každej partnerskej krajiny, vedúceho spoločného sekretariátu a zástupcu SZPO. Pracovníci spoločného sekretariátu budú zamestnaní v SZPO.

Spoločný sekretariát bude sídliť v Budapešti v Maďarsku s pracovníkmi spoločného sekretariátu v Níredháze v Maďarsku. Pobočky vzniknú v Maďarsku, na Slovensku, v Rumunsku a na Ukrajine.

Celú štruktúru a prácu spoločného sekretariátu bude koordinovať vedúci spoločného sekretariátu, priamo podporovaný týmito pracovníkmi:

- Zástupca vedúceho spoločného sekretariátu
- Manažéri programu
- Manažér komunikácie – rola, ktorú plnia iní pracovníci alebo zamestnanec na plný úväzok
- Finanční manažéri – rola, ktorú plnia iní pracovníci alebo zamestnanec na plný úväzok

Spoločný sekretariát bude financovaný z technickej pomoci programu. Podrobné pravidlá finančného riadenia programových orgánov partnerskými krajinami budú stanovené v memorande o porozumení.

7.3. Rozdelenie zodpovedností medzi zúčastnené členské štáty a v náležitom prípade tretie alebo partnerské krajiny a ZKÚ v prípade finančných opráv požadovaných riadiacim orgánom alebo Komisiou

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. c)

7.3.1. Všeobecné pravidlá zodpovednosti medzi členskými štátmi a partnerskou krajinou

Členský štát/partnerská krajina je zodpovedná za predchádzanie nezrovnalostiam, ich odhaľovanie a nápravu a za vymáhanie neoprávnene vyplatených súm. Bez toho, aby bola dotknutá zodpovednosť členského štátu/partnerskej krajiny za odhaľovanie a nápravu nezrovnalostí a za vymáhanie neoprávnene vyplatených súm podľa článku 52 nariadenia (EÚ) 2021/1059, riadiaci orgán zabezpečí, že sa akákoľvek čiastka zaplatená v dôsledku nezrovnalosti – alebo keď je riadiaci orgán oprávnený odstúpiť od zmluvy o subvencii a požadovať úplné alebo čiastočné splatenie príspevku EÚ – vymáha od vedúceho partnera. Partneri vrátia vedúcemu partnerovi všetky neoprávnene vyplatené sumy.

Ak sa vedúcemu partnerovi nepodari zabezpečiť vrátenie od ostatných partnerov alebo ak sa riadiacemu orgánu nepodari zabezpečiť vrátenie od vedúceho partnera, členský štát/partnerská krajina, na území ktorej sa príslušný partner nachádza, alebo v prípade EZÚS, je registrovaný, vráti riadiacemu orgánu všetky čiastky, ktoré boli tomuto partnerovi neoprávnene vyplatené.

Ak by riadiaci orgán znášal akékoľvek právne náklady na konanie o uplatnení nároku na vymáhanie, dokonca aj prípade, že je konanie neúspešné, uhradí ich členský štát/partnerská krajina, ktorá je hosťiteľom vedúceho partnera zodpovedného za uvedené konanie.

Členský štát/partnerská krajina bude zodpovedná za vrátenie neoprávnene vyplateného príspevku EÚ do 45 kalendárnych dní od prijatia oznámenia o dlhu vydaného riadiacim orgánom.

Riadiaci orgán je zodpovedný za vrátenie vymožených súm do všeobecného rozpočtu Únie v súlade s rozdelením zodpovedností medzi členskými štátmi a partnerskou krajinou.

Po vymožení súm od vedúceho partnera/partnera/členského štátu/partnerskej krajiny riadiaci orgán vráti finančné prostriedky Únii.

Hneď ako členský štát/partnerská krajina uhradí riadiacemu orgánu všetky partnerovi neoprávnene vyplatené čiastky, môže pokračovať alebo začať voči tomuto partnerovi postup vymáhania podľa svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Za týmto účelom riadiaci orgán a vedúci partner postúpia svoje práva vyplývajúce zo zmluvy o subvencii a dohody o partnerstve členskému štátu/partnerskej krajine.

V prípade úspešného vymáhania môže členský štát/partnerská krajina použiť tieto sumy na vnútroštátne spolufinancovanie programu. Členský štát/partnerská krajina nemá žiadne ohlasovacie povinnosti voči programovým orgánom, monitorovaciemu výboru alebo Európskej komisii, pokiaľ ide o tieto vnútroštátne vymáhania.

V prípade, že členský štát/partnerská krajina nesplní svoju zodpovednosť za splatenie súm vo vyššie uvedenom čase, riadiaci orgán odpočíta zodpovedajúce sumy z ročného prevedeného štátneho príspevku na financovanie činností spoločného riadenia bez akéhokolvek ďalšieho oznámenia. Okrem toho sa výška národného príspevku na financovanie činností spoločného riadenia na budúci rok zvýši o odpočítanú sumu.

Členské štáty a partnerská krajina súhlasia, že ani vedúci partner, ani riadiaci orgán programu nebudú povinní vymáhať neoprávnene vyplatenú čiastku, ktorá nepresiahne 250 EUR bez úrokov, ako príspevok z fondov Únie na operáciu kumulatívne v účtovnom roku.

Ak vyššie definované zodpovedajúce sumy presiahnu sumy ročne prevedeného štátneho príspevku na financovanie činností spoločného riadenia a je to suma, ktorú je možné vymáhať od členského štátu, partnerskej krajiny v súlade s článkom 52 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2021/1059, budú podliehať príkazu na vymáhanie vydanému Európskou komisiou, ktorý sa vykoná, pokiaľ je to možné, započítaním príslušnému členskému štátu, partnerskej krajine pri následných platbách do rovnakého programu. Takéto vymáhanie nebude predstavovať finančnú opravu a neznižuje podporu z fondov programu. Vymáhaná suma predstavuje pripísané príjmy v súlade s článkom [21 ods. 3] nariadenia (EÚ, Euratom) [FR-Omnibus].

7.3.2. Pravidlá rozdelenia zodpovednosti

Členské štáty/partnerská krajina budú niesť zodpovednosť nasledovne:

- *Nezrovnalosti týkajúce sa vedúceho alebo jediného partnera alebo partnerov:*

Členský štát/partnerská krajina nesie zodpovednosť za vrátenie neoprávnene vyplatenej sumy, ako je to popísané v bode 7.3.1., pokiaľ sa nepreukáže, že jediný partner alebo partner(i) už previedli neoprávnenú sumu na vedúceho partnera nachádzajúceho sa na území iného členského štátu/partnerskej krajiny.

Členský štát/partnerská krajina nesie zodpovednosť za možné finančné dôsledky nezrovnalostí spôsobených hlavným alebo jediným partnerom alebo partnermi nachádzajúcimi sa na jeho/jej území v pomere nárokov Únie voči Európskej komisii za obdobie, ktoré tvorí základ pre finančnú opravu.

- *Nezrovnalosti spoločných riadiacich orgánov:*

V prípade nezrovnalostí, ktoré vyplývajú z opatrení a rozhodnutí prijatých riadiacim orgánom, certifikačným orgánom a/alebo spoločným sekretariátom, zodpovednosť voči Európskej komisii a monitorovaciemu výboru nesie členský štát v ktorom má sídlo riadiaci orgán, certifikačný orgán a spoločný sekretariát.

- *Systémová nezrovnalosť – na vnútroštátnej úrovni:*

V prípade, že Európska komisia alebo orgán auditu zistí systémovú chybu, ktorá môže byť jasne spojená s členským štátom/partnerskou krajinou, príslušný členský štát/partnerská krajina nesie výlučnú zodpovednosť za vrátenie platby.

- *Systémová nezrovnalosť – na úrovni programu:*

V prípade systémovej nezrovnalosti alebo finančnej opravy na úrovni programu, ktorú nie je možné spojiť s členským štátom/partnerskou krajinou, zodpovednosť spoločne a rovnomerne nesie členský štát a partnerská krajina.

- *Finančná oprava na úrovni programu:*

Ak finančnú opravu na úrovni programu stanoví Európska komisia, zodpovednosť určí riadiaci orgán, orgán auditu a certifikačný orgán. Za zaplatenie takejto opravy je spravidla zodpovedný členský štát/partnerská krajina. Členský štát a partnerská krajina zaplatia podiel na oprave, ktorý je úmerný sumám, ktoré orgán identifikoval ako nesprávne potvrdené členským štátom/partnerskou krajinou.

8. Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Odkaz: Články 94 a 95 nariadenia (EÚ) 2021/1060 (NSU)

Tabuľka 10: Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Zamýšľané využitie článkov 94 a 95	ÁNO	NIE
V rámci programu sa bude od jeho prijatia využívať úhrada nákladov príspevku Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadzieb v rámci priority podľa článku 94 nariadenia o spoločných ustanoveniach (ak áno, vyplňte dodatok 1)	☐	☐
V rámci programu sa bude od jeho prijatia využívať úhrada nákladov a príspevku Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi podľa článku 95 nariadenia o spoločných ustanoveniach (ak áno, vyplňte dodatok 2)	☐	☐

DODATKY

Mapa 1: Mapa programovej oblasti

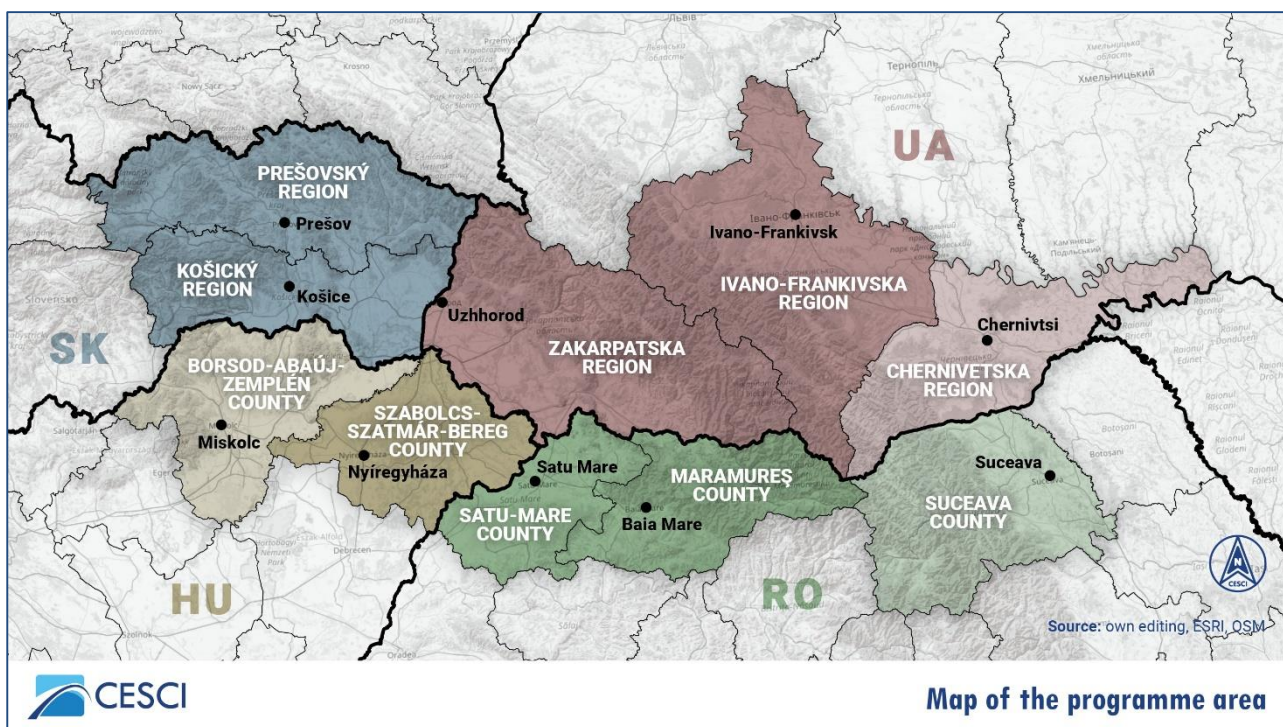
Dodatok 1: Príspevok Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadzieb

Dodatok 2 Príspevok Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Dodatok 3: Zoznam plánovaných operácií strategického významu s harmonogramom

Mapa 1

Mapa programového územia

Dodatok 1

Príspevok Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadziieb

Vzor na predkladanie údajov na posúdenie Komisii

(článok 94 nariadenia (EÚ) 2021/1060 (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach“))

Dátum predloženia návrhu	

Tento dodatok sa nevyžaduje, ak je použité zjednodušené vykazovanie nákladov na úrovni EÚ, zavedené delegovaným aktom podľa článku 94 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Špecifický cieľ	Odhadovaný podiel celkových pridelených finančných prostriedkov v rámci priority, na ktorú sa uplatňuje zjednodušené vykazovanie nákladov, v %	Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje		Ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k finančnej úhrade		Merná jednotka ukazovateľa, na základe ktorého dochádza k finančnej úhrade	Typ zjednodušeného vykazovania nákladov (štandardná stupnica jednotkových nákladov, jednorazové platby alebo paušálne sadzby)	Suma (v EUR) alebo percentuálny podiel (v prípade paušálnych sadzieb) pri zjednodušenom vykazovaní nákladov
				Kód ¹	Opis	Kód ²	Opis			

¹ Odkazuje na kód pre dimenziu oblasti intervencie v tabuľke 1 prílohy I k nariadeniu o spoločných ustanoveniach.

² Odkazuje na kód spoločného ukazovateľa, ak sa použije.

B. Údaje podľa typu operácie (vyplniť pre každý typ operácie)

Bola riadiacemu orgánu pri stanovovaní zjednodušených nákladov uvedených nižšie poskytnutá podpora externej spoločnosti?

Ak áno, uveďte, o ktorú externú spoločnosť ide: Áno/Nie – Názov externej spoločnosti

1.1. Opis typu operácie vrátane harmonogramu vykonávania ¹	
1.2 Špecifický cieľ	
1.3 Ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k finančnej úhrade ²	
1.4 Merná jednotka ukazovateľa, na základe ktorého dochádza k finančnej úhrade	
1.5 Štandardná stupnica jednotkových nákladov, jednorazová platba alebo paušálna sadzba	
1.6. Suma za mernú jednotku alebo percentuálny podiel (v prípade paušálnych sadzieb) pri zjednodušenom vykazovaní nákladov	
1.7. Kategórie nákladov, na ktoré sa vzťahujú jednotkové náklady, jednorazová platba alebo paušálna sadzba	

¹ Predpokladaný dátum začatia výberu operácií a predpokladaný konečný dátum ich dokončenia (v zmysle článku 63 ods. 5 nariadenia o spoločných ustanoveniach).

² V prípade operácií zahŕňajúcich viacero možností zjednodušeného vykazovania nákladov, ktoré sa vzťahujú na rôzne kategórie nákladov, rôzne projekty alebo nadväzujúce fázy operácie, je potrebné vyplniť polia 1.3 až 1.11 pre každý ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k refundácii.

1.8. Pokrývajú tieto kategórie nákladov všetky oprávnené výdavky na operáciu? (ÁNO/NIE)	
1.9. Metóda úpravy/úprav ³	
1.10 Overovanie plnenia poskytnutých jednotiek - opíšte, aký dokument alebo dokumenty / systém sa použijú na overovanie plnenia poskytnutých jednotiek - opíšte, čo sa bude kontrolovať počas overovaní riadiacim orgánom a kým - opíšte, aké opatrenia sa zavedú na zber a uchovávanie relevantných údajov/dokumentov	
1.11. Možné nevhodné stimuly, zmierňujúce opatrenia ⁴ a odhadovaná úroveň rizika (vysoká/stredná/nízka)	
1.12 Očakávaná celková suma na finančnú úhradu (vnútroštátna a EÚ) na tomto základe Komisiou	

C: Výpočet štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazových platieb alebo paušálnych sadziieb*

1. Zdroj údajov použitých pri výpočte štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazových platieb alebo paušálnych sadziieb (kto vygeneroval, zozbieral a zaznamenal údaje; kde sú údaje uchovávané; koncové dátumy; validácia atď.):

2. Uved'te, prečo sú navrhovaná metóda a výpočet na základe článku 88 ods. 2 nariadenia o spoločných ustanoveniach relevantné pre daný typ operácie:

³ Ak sa použije, uved'te periodicitu a stanovenie času úpravy a jasný odkaz na konkrétny ukazovateľ (prípadne vrátane odkazu na webové sídlo, na ktorom je ukazovateľ zverejnený).

⁴ Existujú možné nepriaznivé dopady na kvalitu podporovaných operácií, a ak áno, aké opatrenia (ako je napríklad zabezpečenie kvality) sa prijímú na zamedzenie vzniku tohto rizika?

3. Uveďte, ako sa uskutočnili výpočty, najmä vrátane všetkých predpokladov týkajúcich sa kvality alebo kvantity. V relevantných prípadoch by sa mali použiť štatistické dôkazy a referenčné hodnoty, a ak je to požadované, mali by byť poskytnuté vo formáte, ktorý Komisia dokáže použiť:

4. Vysvetlite, ako ste zabezpečili, aby do výpočtu štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazovej platby alebo paušálnej sadzby boli zahrnuté iba oprávnené výdavky:

5. Hodnotenie orgánu auditu alebo orgánov auditu týkajúce sa metodiky výpočtu, súm a opatrení na zabezpečenie overovania, kvality, zberu a uchovávaní údajov:

Dodatok 2

Príspevok Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Vzor na predkladanie údajov na posúdenie Komisii

(článok 95 nariadenia (EÚ) 2021/1060 (nariadenie o spoločných ustanoveniach))

Dátum predloženia návrhu	

Tento dodatok sa nevyžaduje, ak sú použité sumy financovania na úrovni EÚ, ktoré nie je spojené s nákladmi, zavedeného delegovaným aktom podľa článku 95 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Špecifický cieľ	Suma, na ktorú sa vzťahuje financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi	Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje		Podmienky, ktoré sa majú splniť/výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe ktorých Komisia vykoná finančnú úhradu	ukazovateľ		<u>Merná jednotka pre podmienky, ktoré sa majú splniť/výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť na základe ktorých Komisia vykoná finančnú úhradu</u>	Plánovaný typ finančnej úhrady a metóda použitá na finančnú úhradu prijímateľa alebo prijímateľov
				Kód ¹	Opis		Kód ²	Opis		

¹ Odkazuje na kód pre dimenziu oblasti intervencie v tabuľke 1 prílohy I k nariadeniu o spoločných ustanoveniach a prílohe IV k nariadeniu o Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde.

² Odkazuje na kód spoločného ukazovateľa, ak sa použije.

B. Údaje podľa typu postupu (vyplniť pre každý typ postupu)

1.1. Opis typu postupu			
1.2 Špecifický cieľ			
1.3 Podmienky, ktoré sa majú splniť, alebo výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť			
1.4 Lehota na splnenie podmienok alebo dosiahnutie výsledkov			
1.5 Merná jednotka pre podmienky, ktoré sa majú splniť / výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe ktorých Komisia uhradí náklady			
1.6 Priebežné ciele (ak sú relevantné), po ktorých splnení Komisia uhradí náklady, a harmonogram úhrady nákladov	Priebežné ciele	Plánovaný dátum	Sumy (v EUR)

1.7 Celková suma (vrátane financovania z prostriedkov Únie a vnútroštátneho financovania)	
1.8 Metóda úpravy/úprav	
<p>1.9 Overovanie dosiahnutia výsledku alebo splnenia podmienky (ak je to relevantné, aj priebežných cieľov)</p> <ul style="list-style-type: none"> - opíšte, aký dokument alebo dokumenty / systém sa použijú na overovanie dosiahnutia výsledku alebo splnenia podmienky (ak je to relevantné, aj každého z priebežných cieľov) - opíšte, ako budú vykonané overovania zo strany riadiaceho orgánu (vrátane kontrol na mieste) a kým - opíšte, aké opatrenia sa zavedú na zber a uchovávanie relevantných údajov/dokumentov 	
1.10 Použitie príspevkov formou financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi / Má príspevok poskytovaný zo strany členského štátu prijímateľom formou financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi? [ÁNO/NIE]	
<p>1.11 Opatrenia na zabezpečenie audítorského záznamu</p> <p>Uveďte orgán alebo orgány zodpovedné za tieto opatrenia.</p>	

Dodatok 3

Zoznam plánovaných operácií strategického významu s harmonogramom – článok 17 ods. 3

Textové pole: [2000]
